

SkogsÄgaren

Skogsvårdsföreningen Österbottens medlemstidning 3/2021 • September

MÅLET ÄR VÄLSKÖTT OCH
LÖNSAMT SKOGSBRUK

Generationsväxling
inom skogsbruk
SKOG SOM GÅVA

s. 8

Skog i perspektiv

s. 10

Vägrätt och servitut

s. 5

Ny skogsvårdsförman

BÄSTA SKOGSÄGARE

Höstens nationella budgetförhandlingar innehöll en stor mängd utmaningar för primärnäringarna. Hot om skattechöjningar, krav på omställning i skogsbruket och mycket annat med klimatpolitiska förtecken. Slutresultatet blev inte så illa, men ännu finns inte de morötter som skulle behövas för att landsbygdsnäringarna skall kunna förverkliga de klimatmål som ställs, eller ha råd med. Skogen är den största enskilda kolbindaren som finns och bidrar långt till att Finland uppnår den klimatneutralitet som eftersträvas. Ändå framställs skogsbruket som ett problem i sammanhanget. Det är nu viktigt att tillräckliga anslag finns i Kemera/Metka-fonden så att det långsiktiga arbete som gjorts i privatskogsbruket kan fortsätta. Med nuvarande skogsbruk ökar årligen volymminnet i våra skogar och bidrar till en större kolbindning. I dagsläget skulle det också vara viktigt att få trähusbyggandet i offentliga byggnader att öka. Då får vi bestående effekt.

Utökade fredningar av skogsområden och begränsningar i användningen av skog har också framförts. Jag tror inte att pålagor och regler för saker framåt. Frivillighet borde genomsyra skyddet av de

Frivillighet borde genomsyra skyddet av de skogsobjekt som har höga naturvärden

skogsobjekt som har höga naturvärden. Vi har Metso-programmet, som kunde utökas, för att få ett större intresse att verkställa dessa viktiga åtgärder. Skogsvårdsföreningarna överlämnade tillsammans med producentförbundet en realistisk kravlista till våra rikspolitiker i samband med budgetförhandlingarna. Där framkom vilka åtgärder och hur stora budgetmedel som behövs för att förverkliga jord- och skogsbrukets klimatmålsättningar. Skogs- och lantbruket berörs först och mest av de ändringar som sker i klimatet.

Virkesmarknaden har varit livlig, nästan rekordartad under de senaste månaderna. Industrin går för full maskin och lönsamheten är bra. Priset på exporterat sågvirke har i det närmaste fördubblats, vilket också syns i priserna på sågvara i våra affärer. Tyvärr har dock inte priset på stock och massaved haft samma utveckling. Hur länge skogsindustrins högkonjunktur håller i sig är svårt att sia om, men

sällan har prishöjningar, på speciellt stock, varat länge. Köplusten avtar i takt med att rotlagren fylls på. Hoppas jag har fel och virkespriserna håller i sig en tid ännu.

Efter en mycket fin sommar skall vi hoppas på en fin skogshöst. Bär och svampskörden verkar bli god, trots att jag inte desto mera har någon koll på svampar. Jakten på hjortdjuren närmar sig och vi hoppas att jägarna har lycka och tålamod att utnyttja de jaktlicenser som beviljats.

Jakten är en fin hobby men också en stor skogsvårdande åtgärd.

Ha en riktigt bra fortsättning på hösten i skog och mark.

KENNETH PÄHLS
STYRELSENS
ORDFÖRANDE

SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN ÖSTERBOTTEN

Privatskogar:	490 700 ha
Skogsmark	569 000 ha
Tvinmark	14 900 ha
Impediment el. mots.	16 700 ha
Skogsfast. medelareal	23 ha
Totalvolym:	68 milj. m ³
I medeltal på skogsmark:	121,9 m ³ /ha
Medeltillväxt:	3,54 milj.m ³ /år
Avverkningsvolym:	1,5 milj.m ³ /år
Försäljningsvolym:	1,3 milj.m ³

www.skogsvardsforeningen.fi

Skogsägarna

Skogsvårdsföreningen är skogsägarnas egna förening i Österbotten. Hos oss behandlas alla skogsägare jämlikt. Du som medlem kan alltid be om råd i anknytning till din skog, det må sedan gälla virkeshandel, skogsvård, skogsbeskattning, fastighetsförmedling eller naturskydd. Vi arbetar nära dig och sysselsätter lokalt, våra skogsfackmän, skogsarbetare och lokala entreprenörer känner väl till ditt område.

ÅT SKOGEN

Skogsägarna
ÖSTERBOTTEN

MEDLEMSTIDNING
3/21

UTGIVARE:
Skogsvårdsföreningen
Österbotten

REDAKTIONSRÅD:
Dan Kullman, Jan Slotte,
Anders Hjortman, John
Berg, Charlotta Frantz och
Lisbeth Bäck

OMBRYTNING:
Maria Lillås,
Kustmedia

UPPLAGA: 9600 ex.
TRYCKERI:
I-print, Seinäjoki 2021

PÅRMBILD:
Lisbet Bäck/ Kustmedia

DISTRIBUTION:
Till medlemmarna i
Skogsvårdsföreningen
Österbotten

EgenSkog utvecklas

på basen av skogsägarnas respons

TEXT: MHYP/JAN SLOTTE

Nättjänsten EgenSkog, som skogsvårdsföreningarna erbjuder sina medlemmar, togs i bruk i mars i år. I tjänsten EgenSkog ser skogsägarna uppgifter om sitt skogsinnehav och kan hålla kontakten med sin skogsvårdsinstruktör samt beställa tjänster från ett och samma ställe. Användarerfarenhet och respons har hörtsammats. Förbättringar har gjorts under resans gång, till exempel har registrering underlättats.

Framskrider enligt tidtabellen

Utvecklingen av tjänsten EgenSkog och dess egenskaper har framskridit enligt tidtabell. Tjänstens kartegenskaper har utvecklats och skogsägaren kan se olika åtgärdsförslag via tematkartor. Figuruppgifter kan ses på basen av avverkningsförslag, utvecklingsklass

eller särdrag. I tjänsten kan man också i realtid följa med på vilken figur man rör sig i skogen.

– Via EgenSkog tjänsten har skogsvårdsföreningen kommit i kontakt med medlemmar som tidigare inte använt skogsvårdsföreningens tjänster. Responsen från skogsägare har tagits i beaktande då man utvecklat tjänsten. I enlighet med önskemål som framförts kommer det under nästa månad att vara möjligt att skriva ut olika dokument via tjänsten, konstaterar projektchef Juha Laitinen.

Plats för egna kartmärken

Under slutet av året öppnas möjligheten för skogsägare att lägga till egna kartmärken. På kartan kan man göra olika anteckningar om den egna skogen. Också skogen rekreativ användning har beaktats och de bästa svamp- och

bärställen kan noteras på sidan av det rent skogsbruksmässiga. En mobilapplikation är på kommande efter årsskiftet med vilken man kan ta foton knutna till ort och ställe. Med hjälp av fotografierna kan man med skogsvårdsföreningens fackman om råd eller så kan man spara foton för att följa utvecklingen av exempelvis ett plantbestånd.

Positiv respons

Responsen från skogsägare har varit positiv. Speciellt har tjänstens tydlighet fått beröm. De nya funktionerna tas i bruk stegvis och tjänsten utvecklas också i fortsättningen på basen av skogsägarnas behov och respons. Tjänsten underlättar också skogsvårdsföreningens anställdas vardag. En övergång till elektroniska tjänster frigör på sikt mera arbetstid för kundbetjäning. Elektroniska tjänster förbättrar den personliga

grundupplevelsen då den sin bekanta skogsvårdsinstruktör också via nätet. Att det är lätt att ta kontakt och den nya egenskapen som är på kommande med elektronisk dokumenthantering underlättar skogsägarnas vardag.

Gratis för skogsägare

Skogsägare använder tjänsten kostnadsfritt. För att man skall ha största möjliga nytta av tjänsten bör man säkerställa sig om att man har en av skogsvårdsföreningen verkställd och uppdaterad skogsbruksplan som grund. Uppgifterna från en av skogsvårdsföreningen verkställd skogsbruksplan förs automatiskt över till EgenSkog. Skogsägaren och hans fackman kan tillsammans planera kommande avverkningar och skogsvårdsåtgärder då båda två ser samma kartor och skogsdata samtidigt på sina skärmar.

Skogsägare - EgenSkog är nättjänsten för dig. I EgenSkog administrerar du din skogsegendom, planerar och beställer skogsvårdstjänster samt håller kontakten till din skogsvårdsinstruktör. Har du redan provat EgenSkog?

Registrera dig på EgenSkog: [Egenskog.fi](https://egenskog.fi)

Läs mera på: [Mhy.fi/egenskog](https://mhy.fi/egenskog)

**REGISTRERA DIG,
OCH DELTA I UTLOTTNINGEN**

GENOM ATT TA TJÄNSTEN I
BRUK 8.9-30.11.2021
DELTAR DU I UTLOTTNINGEN
AV EN ÅRSPRENUMERATION
AV AARRE TIDNINGEN OCH
EGENSKOG PRODUKTPAKET.

Aarre

Läs mera:
[Mhy.fi/omametsaarvonta](https://mhy.fi/omametsaarvonta)

Skogsindustrins positiva drive måste också märkas för skogsägaren

 TEXT: KALLE KARTTUNEN, MTK

Virkeshandeln har varit avvaktande, men den livliga virkeshandelshösten knackar redan på dörren. Sedan årsskiftet har virkesförsäljningen som helhet varit stark, men efter de häftiga köpveckorna på försommaren väntas efterfrågan öka igen under hösten. Priset på virke har släpat efter betydligt jämfört med industrins betalningsförmåga. Den goda efterfrågan har resulterat i att priset på slutprodukterna har utvecklats betydligt kraftigare uppåt än virkespriserna. Skogsindustrins goda konjunktur fortsätter och det ser inte ut att finnas några orosmoln i sikte.

Även om virkeshandeln fortfarande är i ett vänta-och-se-läge har den i år nästan identiskt följt volymen för virkeshandel under det livliga virkeshandelsåret 2018. Under bägge år var den kumulativa inköpsvolymen i privata skogar cirka 25 miljoner kubikmeter fram till vecka 35. För resten av året är situationen fortfarande öppen. Den totala inköpsvolymen av virke från privata skogar var 42 M.m³ under 2018, så i förhållande till det skulle det fortfarande finnas en stor volym virke som är utan köpare.

Pellervos ekonomiska forskning PTT förutspådde inköpsvolymen om cirka 40 M.m³ från privata skogar för detta år. Man kan därför uppskatta att inköpta volymer av virke ligger på rekordnivå, och några betydande faktorer som begränsar virkesanvändningen har inte framkommit, bortsett från några få lokala särdrag. Dessa har till exempel omfattat nedstängningen av pappersindustrin i Veitsiluoto och effekterna av Paulastormen i nordöstra Finland.

På marknaden bestämmer efterfråga och utbud prisnivå på virket. Sett ur skogsägarnas synvinkel kan prisnivån idag inte anses vara rättvis då prisnivån jämförs med betalningsförmågan. Skogsindustrins integrat gjorde under årets första hälft ett otroligt resultat, totalt mera än 1,5 miljarder euro.

I många europeiska länder har virkespriserna fortsatt att stiga som en följd av att skogsindustrins slutprodukter och sågvarupriser har stigit,

det vill säga producentpriserna har gått i en mera rättvis och gynnsam sam riktning. Priset på slutprodukter förutspås hållas på en hög nivå, vilket också borde synas i form av hög användningsgrad och hög prisnivå för virket. Å andra sidan visar rekordstora virkeshandelsmängder prisnivån vid vilken man har varit beredd att göra virkesaffärer.

Genom att starta virkeshandeln via skogsvårdsföreningen kan man garantera att skogsägaren får det totalekonomiskt bästa priset. Detta förverkligas så att efter genomförd anbudsbegäran jämförs anbudet med apteringsuppgifter och enhetspriser. Efter det är det möjligt att välja det anbud som ger skogsägaren det bästa resultatet. Helstamsprissättning har börjat användas i virkeshandeln mera än tidigare, vilket gör att skogsfackmannens roll blir större då man jämför anbudet och tar stämplingens egenskaper i betraktande.

Det lönar sig att påbörja virkeshandeln genom att kontakta sin egen skogsfackman på skogsvårdsföreningen. Virkesmarknadsläget kan variera kraftigt inom olika regioner. Därför kan efterfrågan på olika virkessortiment och avverkningssätt variera beroende på område och tidpunkt. Din lokala skogsvårdsinstruktör känner till virkesmarknadsläget och vet på vilka sätt, till vilka priser och med vilken aptering virkesaffärer har gjorts.

Genom att låta skogsvårdsföreningen sköta anbudsförloppet säkerställs en lyckad virkesaffär

Inget leveransvirke utan kontrakt

 TEXT: ANDERS HJORTMAN

Som medlem i skogsvårdsföreningen är du automatiskt medlem i skogsbranschens gruppcertifikat PEFC. Det medför en del skyldigheter inte bara för skogsbranschens aktörer utan också för enskilda markägare. Du kan bekanta dig närmare med certifieringskriterierna på denna adress: <http://kestavametsa.se/pefc-certifiering/standarder/>

Det handlar bland annat om vattenskydd och beaktande av mångfalden, exempelvis genom att lämna sparträdsgrepp på skogsfigurerna. En viktig sak är att allt virke som man levererar skall kunna påvisas vara lagenligt avverkat. Det kan man påvisa genom att en anmälan om användning av skog har lämnats in tio dagar innan avverkningen påbörjas. Anmälan om användning av skog skickas till skogscentralen som kollar att den planerade avverkningen inte strider mot skogslagen eller naturvårdslagen. Skogsvårdsföreningen gör kostnadsfritt dessa anmälningar för sina medlemmar.

En anmälan om användning av skog skall alltid kopplas till en eller flera skogsfigurer på kartan. När skogsvårdsföreningen lämnar in anmälan om användning av skog har detta skett, och man kan alltså spåra virket tillbaka till en viss figur – samt konstatera att virket kommer från en lagenlig avverkning. Detta skall alltså också göras fastän man bara har städlat lite och samlat ihop vindfall som man säljer som energi. Varje trave som tas emot skall kunna spåras till skogen.

Anmälan skall göras tio dagar innan avverkningen påbörjas. Det är alltså inte enligt lagen om man börjar fundera på det när man på våren har traven vid väg och försöker hitta en köpare. Konjunkturerna ändras hastigt och det är en klar risktagning att avverka utan kontrakt under vintern och hoppas på att få sålt virket på vårkanten.

Det är alltså av yttersta vikt att inför all avverkning låta din skogsfackman göra upp en anmälan om användning av skog och göra ett kontrakt på det virke som du tänker leverera.

VIRKESPRISER

Medelpriserna per avverkningssätt, 35/2021. I statistiken ingår den virkesmängd som skogsindustrin och de större privata sågarna köpt från privata skogarna.

Källa: Luke

Prisområdena i skogsforskningsinstitutets statistik

I-GALLRING, rotpriser (35/2021), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED		
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk
Södra Österbotten	-	-	-	13,68	-	13,15
Mellersta Finland	-	-	-	13,92	13,37	13,37
Hela landet	41,79	41,09	31,95	13,77	13,72	13,16

FÖRNYELSE, rotpriser (35/2021), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED			SMÅSTOCK	
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran
Södra Österbotten	65,71	66,06	35,85	19,76	-	19,24	30,24	-
Mellersta Finland	66,23	68,21	44,54	20,71	21,55	19,56	31,06	30,54
Hela landet	63,83	66,98	46,57	19,31	21,60	19,34	28,39	29,71

LEVERANSPRISER (35/2021), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED			SMÅSTOCK	
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran
Södra Österbotten	60,47	61,21	-	31,45	-	31,29	-	-
Mellersta Finland	64,89	64,77	46,87	34,11	32,97	33,20	-	-
Hela landet	62,45	63,34	50,01	32,20	32,84	32,12	39,22	-

(-) innebär att ingen statistik finns tillgänglig på grund av en för liten såld mängd

GALLRING, rotpriser (35/2021), €/m³

Område	TIMMER			MASSAVED		
	Tall	Gran	Björk	Tall	Gran	Björk
Södra Österbotten	52,08	52,69	30,77	16,53	-	13,15
Mellersta Finland	56,52	57,73	37,34	17,84	17,63	17,33
Hela landet	54,05	55,96	39,27	17,07	17,72	16,90

NY FÖRMAN

med uppgift att dirigera skogsjobben

Erik Sandvik är ny skogsvårdsförman inom Skogsvårdsföreningen Österbotten. Hans ansvarsområde är att ansvara och dirigera skogsarbeten inom hela området, mellan Sideby i söder och Karleby i norr.

TEXT OCH FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Erik Sandvik kom på praktik till Skogsvårdsföreningen Österbotten den sjuttonde maj detta år. Med Korsnäs-kontoret som fast punkt tog han sig an uppgifter i Södra teamet. Området är bekant.

– Min mamma kommer från Korsnäs, där familjen också har en stuga. Och så är jag född och uppvuxen på en bondgård i Terjärv, berättar han.

– Jag skötte förstås mitt arbete så bra jag kunde under praktiktiden men att jag fick anställning var också tajming. Skogsvårdsförmannen Jens Helenelund skulle övergå i annan tjänst, jag fick möjlighet att överta hans arbete och kunde arbeta vid hans sida någon vecka innan han slutade.

Sköter redovisningar

Till uppgifterna hör att dirigera skogsarbeten.

– Arbeten med plantsjogsröjningar, förhandsröjningar och markberedningar styrs via mig. Ibland är det bestämt på förhand vilken/vilka skogsarbetare och vilka entreprenörer som ska verkställa uppdragen. Om inte har jag fria händer att se till vem som har passligt att åta sig arbetet i fråga.

Han fortsätter.

– När ett arbete är utfört sköter jag redovisningar, räknar löner och sänder vidare till nästa person som sköter utbetalningar inom organisationen.

– Jag trivs väldigt bra. Har kontakt med skogsarbetare och entreprenörer.

Erik färdigställer sina studier till skogsbruksingenjör jämsides med arbetet. Han studerar vid Yrkeshögskolan Novia i Ekenäs.

– Jag arbetar heltid åt skogsvårdsföreningen. Har flexibla möjligheter att sköta mitt arbete i Raseborg under närstudierna och utgående från föreningskontoret i Källby när vi har distansstudier. Jag är kontaktbar per telefon under arbetstid och datajobbet kan jag sköta oavsett var jag sitter. Så hittills har det gått bara bra att både studera och arbeta.

– När jag är i Österbotten rör jag mig mycket i terrängen.

Bred erfarenhet

Han har redan bred arbetserfarenhet från flera branscher.

– Jag är hemma från en gård med både jord- och skogsbruk samt nötköttproduktion. Därför var det naturligt att söka till Optima Lannäslund efter högstadiet. Med landsbygdsföretagarexamen och militärtjänstgöring på hand hörde jag mig för om arbete hos en firma jag kom i kontakt med under praktik från Lannäslund-tiden. Där blev jag skogsmaskinsförare på läroavtal.

Under den här tiden blev Erik bekant med skogsvårdsföreningen och jobbade en del åt Norra teamet.

– Men – jag hade också länge haft en dröm om att göra en längre resa. Började med resor till Sverige och Norge på motorcykel men hade en större vision än så.

Erik Sandvik, nyanställd skogsvårdsförman.

Minnesbild från resan i Europa. Från en gammal postväg på gränsen mellan Andorra och Spanien. Foto: Privat

Sommaren 2019 sade han upp sig från jobbet, räknade sina sparpengar och reste runt i Europa. Över hundra dagar på motorcykel och cirka 14 000 kilometer. Ensam och med tältet som främsta härbärge.

– En bra resa utan bekymmer. Jag var inte med om några oroligheter, motorcykeln höll utan större bekymmer och jag fick vara frisk. Jag lärde mig mycket om mig själv. Det var också under resan som beslutet att börja studera till skogsbruksingenjör togs, jag fick motivation att våga göra det. Jag fick också en insikt i vilka möjligheter vi har med den fina skog som finns i Finland. Det är viktigt att vi förvaltar skogen så bra vi kan. När det gick upp för mig bestämde

jag mig för att specialisera mig inom skogsbranschen.

Finaste platsen i Europa?

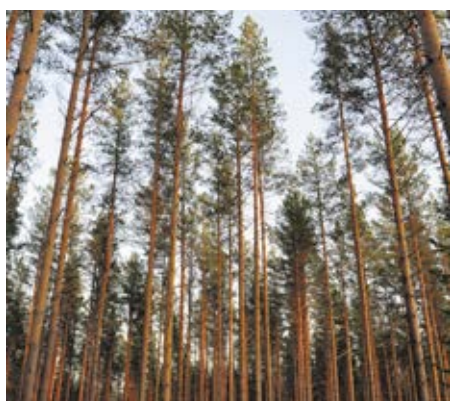
– Södra Frankrike om du frågar mig.

Välkommen hit!

Hemkommen och i väntan på studieplats arbetade han som svetsare och truckförare. Studierna inleddes hösten 2020.

Fritiden tillägnar han sin sambo och friluftsliv. Ja, han är mycket ut i skogen då också.

Välkommen Erik till Skogsvårdsföreningen Österbotten och Lycka till i jobbet!

Österbottens samfällda skog går vidare

TEXT: ANDERS HJORTMAN

I dagsläget är det skogsägare med totalt 310 hektar som visat intresse att vara med och bilda Österbottens samfällda skog.

Planerna går vidare och ett förslag till anslutningsavtal och reglemente kommer att utarbetas som småningom

skall diskuteras med de intresserade. Det finns ännu tid att anmäla sitt intresse. Genom att ansluta skogsinnehavet till en samfällad skog får du en jämn avkastning från ditt skogsinnehav. Den samfällda skogen sköts på basen av skogsbruksplan och avkastningen be-

talas ut till delägarna enligt det antal andelar som fastställts vid bildandet eller anslutningen.

Är du intresserad eller har frågor kan du kontakta Anders Hjortman på tel 040 1437290 eller e-post anders.hjortman@svf.fi.

Hej hej!

“**Sommardagarna gick** snabbt och nu är det redan höst, vilket betyder att skidorna så småningom också får plockas fram och dammas av. Lite häftigt ändå att det är så pass kort tid kvar tills säsongen drar i gång igen. Men innan vi dyker in i hösten så ska ni få följa med på hur vår sommar har sett ut.

Killarna har sommarjobbat mera och mindre hela sommaren; Lukas har varit inom byggbranschen medan Patrik har sett till att ny skog växer fram. Heidi i sin tur fick många nya erfarenheter under sin praktik som hon gjorde under försommaren på Vintersportcentrum. Där fick hon bland annat köra rullskidtester på landslagsåkare i både skidskytte och i längdskidor. Det var intensivt, lärorikt och häftigt!

Heidi kom hem till midsommar, och efter den helgen drog vi alla tre iväg upp till Vuokatti, där det väntade både tävlingar och träningsläger. Patrik och Heidi körde lägret tillsam-

mans med skidskyttarnas utmanarlag (B-landslag), och Lukas gjorde sina träningspass med U18-laget (ungdomslandslaget). Tävlingen som ordnades under samma vecka var den traditionella Vuokatin Aateli Race som är en av de större tävlingarna just under sommaren, och som varje år samlar många åkare, inklusive flera landslagsåkare. Och för vår del blev det riktigt lyckade tävlingar.

Efter Vuokatti landade vi hemma en stund innan det var dags att packa ihop väskan igen, åka upp till Ruka och köra en egen lägervecka i terrängen där. Det blev en vecka med mycket träning och många uppförbackar med sparring av varandra.

Sedan blev det augusti, som började med att Heidi åkte tillbaka till Östersund medan Patrik och Lukas fortsatte med sina respektive landslagsläger i Vuokatti. Lägerlivet är inget nytt, men något som blev nytt för killarna under hösten var att börja studierna i en ny skola, på en ny ort.

Lukas flyttade till Vuokatti där han började sina gymnasiestudier i Sotkammon Lukio. I Vuokatti kommer han framöver ha fina förutsättningar för att kunna fortsätta fokusera på att utvecklas som idrottare: nära till finns bra terräng att träna i, fina anläggningar och träningsällskap. Dessutom går han på idrottslinjen, vilket gör att han kan anpassa studierna så att både idrotten och studierna ska passa in i schemat. Patrik i sin tur har flyttat till Joensuu, där han har börjat studera till skogsbruksingenjör i yrkeshögskolan. Och slutligen Heidis status; hon har sparkat igång sitt tredje år på universitetet i Östersund, där hon studerar idrottsvetenskap.

Här under sensommaren har det också varit en hel del program utöver studierna. Heidi fick smaka på tävlingskänsla på de svenska mästerskapen i rullskidskytte, och efter det väntade något nytt och spännande: för tillsammans med klubben i Östersund blev det en två veckors resa till Bessans i Frankrike! Det blev Heidis första resa till Frankrike

och också hennes första höghöjdsläger. Höghöjdslägret innebar mycket viktig och ny erfarenhet som hon fick suga åt sig och ta lärdom av. Även Patrik har fått känna på tävlingsflås den senaste tiden när han sista helgen i augusti deltog i löpskytte FM och två veckoslut därpå i rullskidskytte FM. Lukas har inte haft några tävlingar den senaste tiden, men han har haft tillräckligt med program ändå: det kräver mycket energi att komma in i nya rutiner vad gäller ny ort, ny skola, studier på finska, nya kamrater och bara det att lära sig att börja ta hand om alla övriga sysslor som man ska ta hand om när man flyttar hemifrån. Men bättre börjar det gå hela tiden och sakt och sakt börjar han komma in i rutinerna. Så jobbet fortsätter men innan vintersäsongen kör igång på riktigt så blir det ännu ett par lopp på rullskids-FM som går i september.

Ha nu en krispig och färgglad höst allihopa!

HEIDI, PATRIK & LUKAS KUUTTINEN

SKOGEN VET HUR VIRKESHANDELN FUNKAR BÄST.

SKOGEN LEVER OCH ÄNDRAS STÄNDIGT, LIKASÅ BESTÄMMELSERNA, MYTERNA, TEKNIKERNA OCH DEN VETENSKAPLIGA KUNSKAPEN. DEN SOM LÄSER METSÄLEHTI HÄNGER MED I UTVECKLINGEN INOM SKOGBRUKET.

BESTÄLL METSÄLEHTI MED MEDLEMSFÖRMÅN EDUT.JASENELLE.FI/MHY ELLER RING 09 315 49 840. ANGE I TELEFON ATT DU SOM MEDLEM I SVF HAR RÄTT TILL RABATT.

MEMBERSHIP

Priset kan dras av i skogsbeskattningen.

Ett års prenumeration (21 tkr)

85,00

normalt 155,00 om beställs 70 €

Metsälehti

VISDOM UR SKOGEN

Skogsägarens bästa vän.

Prenumerera på Aarettidningen, så vet du mera om din skogs avkastning och välstånd.

6 tidningar + digital prenumeration till medlemsförmånspris

ENDAST 59,00

Psst... Du visste väl att prenumerationsavgiften är avdragsgill i skogsbeskattningen?

Bekanta dig med de många förmånerna i fortlöpande prenumeration och prenumerera på nätet: aarelehti.fi/jasenetu

FINNSPRÅKIG YRKESTIDNING MED FOKUS PÅ SKOG

MEMBERSHIP

Erbjudandet är i kraft till den 31.12.2021 och gäller enbart nya prenumerationer i Finland.

HARALD FINNE AVTACKADES

Skogsvårdsföreningen Österbottens styrelse sammankom i juli, första gången sedan september 2020, till en gemensam middag vid slagfältet i Oravais. Vid detta tillfälle avtackades Harald Finne för sina åtta år i styrelsen, varav de fyra sista som viceordförande. Han fick Stort Tack, föreningens bordstandard och en ordentlig klyvyxa som gåva.

FOTO: CHRISTEL HOLMLUND-NORRÉN

Från vänster Harald Finne, Jan Slotte och Kenneth Påhls.

FAKTURAN DIREKT TILL NÄTBANKEN

E-faktura är ett behändigt sätt att sköta betalningar, alla uppgifter finns automatiskt och det behövs bara ett par klickningar för att godkänna fakturan. Därtill så akriveras fakturorna i din nätbank.

Så här tar du i bruk nätfakturering (exempel Nordea nätbank - termerna varierar mellan olika bankgrupper):

1. Sök efter din senaste pappersfaktura från skogsvårdsföreningen och logga in på nätbanken.
2. Sök på fram E-fakturor på din nätbank och välj en ny fakturautställare.
3. Sök på Skogsvårdsföreningen Österbotten (om FO-nummer behövs är den 2207882-9). Som identifiering behövs ditt kundnummer som finns på den senaste fakturan. (kan också efterfrågas på members@svf.fi)
4. Framöver kommer alla fakturor, **förutom medlemsavgiften** från skogsvårdsföreningen direkt till din nätbank

KOMMER DU IHÅG ATT ANVÄNDA SKOGSVÅRDSFÖRENINGENS MEDLEMSFÖRMÅNER?

Som medlem i SVF är man berättigad till följande förmåner

- Personlig skogsvårdsinstruktör
- Virkesprisuppgifter från konkurrensutsatta affärer
- PEFC- certifiering
- Avgiftsfri virkeshandelsplan
- Egen skog – nättjänst
- Tidningen Skogsägaren 4 st/år
- Kvalitativa skogsservicetjänster till medlemspris
- Skogsägartillställningar och kurser
- Maaseudun Tulevaisuus och Landsbygdens Folk skogsägarnumror
- Förmåner från Lokaltapiola Österbotten
- Berättigad till SLC: skogsägarförmåner
Ytterligare information på www.slc.fi
- Elektroniska nyhetsbrev
-> meddela oss din e-postadress
- Heimskogen – elektronisk skogsbruksplan på mobilen.

Följ oss via dessa kanaler och läs mer på:

www.svf.fi

www.mhy.fi/sv/osterbotten/medlemsformaner

 skogsagarna

 skogsagarnaosterbotten

Med god skogsvård säkras du skogens avkastning och att dess värde består till kommande generationer. Skogsvårdsföreningen hjälper dig att uppnå de mål som du har för din skog – god ekonomisk avkastning, vård av skogsnaturen, mångsidiga rekreativmöjligheter. Vi planerar arbeten i terrängen. Vi beaktar skogscertifieringens kriterier och råd i god skogsvård. Vi reder ut möjligheterna att få statligt bidrag och gör ansökningarna. Skogsvårdskostnaderna är avdragbara utgifter i skogsbrukets beskattning.

DELTA OCH VINN

Ni som har artikelönskemål och/eller funderingar angående tidningens innehåll, tveka inte att ta kontakt med oss genom att fylla i kupongen intill. Bland alla som lämnat synpunkter/tips/frågor lottar vi ut ett överraskningspris.

Vinnare i Skogsägaren 2-2021 blev Vivan Jåfs i Jakobstad.

Gratulationer till dig, vinsten har levererats med posten.

Vad var mest intressant att läsa i detta nummer?

Tips till nästa nummer av Skogsägaren?

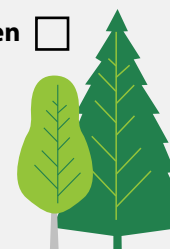
Fråga oss?

Jag vill bli kontaktad av Skogsvårdsföreningen

Namn

Adress

Tel

Portot
är betalt

Skogsägaren

Skogsvårdsföreningen

Österbotten rf

Avtalskod 5018366

Info 65100

00003 Svarsförsändelse

Med ett långt liv som perspektiv

Carl-Gustav Hjortman i Kvevlax rör sig vant på ojämn mark. Med sina 87 år är han ännu aktiv i familjeskogen och aktuellt i höst är att gallra flisved från en plantering vid Skogsängen, en plats han lärde känna som barn.

TEXT OCH FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Skogen är inte statisk. Det vet Carl-Gustav Hjortman. Vid Skogsängen i Kvevlax, där vi går en bit längs en skogsväg, växer välskött skog, med träd som är uppemot 25 meter höga. När Carl-Gustav var sex år gammal var det hit han förde familjens kor på bete, gick sträckan om cirka 3,5 kilometer med djuren, hit på morgonen och hem på kvällen. Det var hans morfars mark, ett område som morfar Julius Edvard Hjort tilldelades vid storskiftet i byn.

Djuren betade löv och höll undan björksly. Samtidigt trampade de ner frö i marken som började växa till skog.

Att plantera skog med färdiga plantor började man göra senare, ungefär på 1960-talet.

– Där gick rån, pekar Carl-Gustav. Inhägnaden omringades av en gärdsgård och innanför höll korna till.

– Här är resultatet. På en livstid har det här växt upp, säger han och tittar upp mot trädtopparna.

Den här skogen har ändrats totalt under en livstid. Carl-Gustav Hjortman i Kvevlax vet det. Han började mota korna hit från byn vid sex års ålder. Året var då 1939.

Självverksam skogsägare

Tidigt började Carl-Gustav delta i familjens skogsarbete.

– Från unga år ja, och vid 15 års ålder började jag vara med och gallra på förtjänst tillsammans med broder min, tio år äldre än mig.

Han gifte sig med Greta och de fick två barn. Anders Hjortman, med Skogsvårdsföreningen Österbotten som arbetsgivare och också med vid intervjutillfället, är son i huset och intresset för skogen gick i rakt nedstigande led.

Carl-Gustav övertog skogen efter sina föräldrar och nu har generationsväxling ägt rum så att nästa generation tagit vid. Greta och Carl-Gustav har livnärt sig på jord- och skogsbruk.

Hjortman har i alla tider varit självverksam. Gallrat, avverkat, röjt, kört ut virket, sålt stockar och förädlat energiveden till flis, dels för eget bruk, dels till försäljning. Härifrån kommer virke till deras egnahemshus och gårdsbyggnader.

Familjen har köpt mera skog när tillfälle getts och innehavet idag är skogsbestånd i olika åldrar.

När Carl-Gustav nådde pensionsåldern avvecklades djurhållningen men inte skogsarbetet.

Ab AGRO-YTMEK Oy

Tel 0500 294158 / 06 2256269
www.agroytmek.fi

**MÖRE
SKOGSVAGN + KRAN
6570**

Ett parti med
kran 6.6m,
vagn 9 ton

Pris 12.500€
+ moms 24%

Skogskranar och vedmaskiner från oss!

Även
begagnade
i lager.

Malax Thomas Backman • Tel. 0400 230 975
Vörå Tommy Antill • Tel. 044 346 9521

Ab K-Lantbrukscentralen Vörå Oy

Vörå Larvvägen 53 • Tel. 06 384 3400
må-fr 7-18, lö 8-14

Övermalax Malaxvägen 525 • Tel. 0400 230 975
må-fr 8.30-17

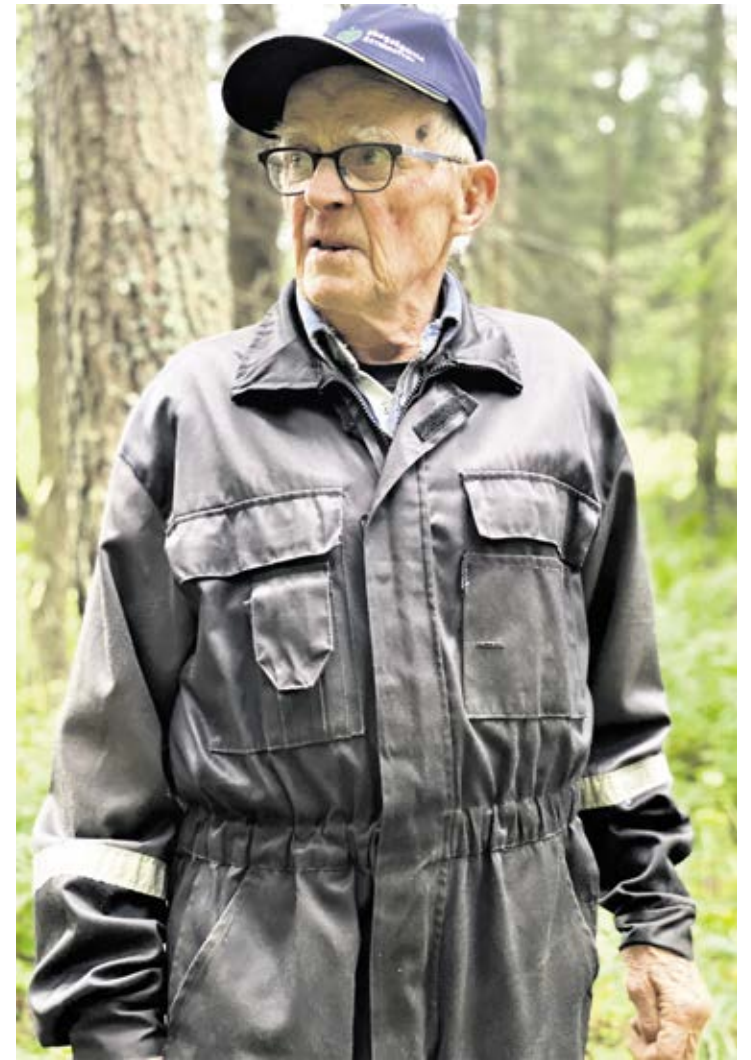
 Lantmännen
Agro

Här drygt femton år gammal skog med skötta och växande träd, som är knappt tio meter höga idag.

Anders och hans syster har övertagit familjeskogen. Området här vid Skogsängen är totalt ungefär tjugo hektar stort. Vid Skogsängen finns också en stuga, som sedan många årtionden tjänat plats för kaffe- och matpauser. Här finns också åkermark.

Carl-Gustav berättar hur ett stort område här blev utdikad och sänkte vattnet med tolv, tretton fot i träsket.

– Jag arbetar alltjämt i skogen, nå smått, säger han.

– Röjer och gallrar. Men när vindfällan ska redas upp vill jag gärna ha någon med – av säkerhetsskäl.

Skogen ger plats åt el-ledning

Vi går en bit längre in på skiftet, där Carl-Gustav sett skogen utvecklas sedan omkring 1940. Till vänster betraktar vi åttio år gammal skog, som nu ska avverkas med anledning av att en el-ledning ska dras här.

– Den hade nog stått någon tid ännu, om det inte varit för kraftledningsbygget. Men inte för länge heller för sågverken är inte intresserade av alltför grova stockar, funderar Carl-Gustav och tillägger.

– Om granskogen står för länge får du dessutom "råtan" i den.

Vi kallade den Trollskogen

På andra sidan vägen, till höger, finns lite odlingsmark och där den slutar tar skogen vid.

– Det här var "Storskogen" eller "Trollskogen", som vi kallade den.

Skogen här var omkring hundra år när den avverkades 2005. Carl-Gustav vet det för hans morfar hade berättat att allt avverkades år 1906. På samma sätt som på skiftet betade djuren här och efter det växte granskogen sig stor.

Efter 2005 utfördes nyplantering så i dag är beståndet drygt femton år. I höst har Carl-Gustav fixat en "stickväg" där han kan köra ut röjningsvir-

ket. Till sin hjälp har han en liten och nätt skogsmaskin, som är en bolagsmaskin med några andra i byn.

Förr sköttes drivningen med häst. Carl-Gustav hade hästen med sig i skogen ända in på 1970-talet, trots att han skaffade traktor kanske tio år innan det.

Han ler vid minnet av att han en gång fick uppmaningen av en skogstekniker, som inspekterade skogen, att han skulle ta bort skorna av hästen så att inte trädrötterna skulle skadas vid skogsarbetet.

Vi betraktar skogen. Det ser bra ut. Anders Hjortman berättar att virkesmängden mättes på provytor här före senaste avverkning.

– Provytorerna visade på 600 kubikmeter skog per hektar. Det finns inte många ställen som toppar en sådan

mängd, säger han och hänvisar till dagens normala mängd om 250 kubikmeter per hektar.

Motion och frisk luft

På vägen tillbaka längs vägen konstaterar Carl-Gustav att skogsbruk är långsiktigt arbete. Här görs inga snabba klipp. Han stannar till, böjer sig ner lite och visar exempel på hur en liten tallplanta sätt sig själv i en stubbe. Han förundras över utvecklingen, inte bara inom skogsbruket utan inom hela jordbruket under hans livstid. Han berättar om djur träffar han på emellanåt. Älgar, rådjur och numera också ohyggligt med älgflugor vissa dagar.

– Skogsarbetet är roligt. Här får jag motion, frisk luft och här finns det alltid att göra.

Behöver du finansiering för att grunda ett företag, för investeringar eller för att utvidga verksamheten?

Kontakta oss för en offert!

Sparbanken

STÖDER FÖRETAGARENS VILJA

NÄRPES SPARBANK AB
KVEVLAX SPARBANK

010 423 9000
06-3462111

sparbanken.fi

TOOLHOUSE.FI

Det mesta inom verkstadsutrustning

- * Billyftar
- * Däckmaskiner
- * Pelarborrmaskiner med mera

www.toolhouse.fi info@toolhouse.fi 040-1970208

Nästan alla skogsägare är beroende av vägrätter i en eller annan form för att sköta sin skog. Lagringen av virke kan bli föremål för tvister men lagringsplatser kan också grundas i lantmäteriförrättningar. Skogsägarens egen aktivitet är dock viktig i dessa sammanhang.

Vägrätt och servitut för virkeslagring

Karaktäristiskt för Österbotten är de små och ofta smala skogsfastigheterna. För att få ut virke är man ofta beroende av andra skogsägares mark. Det gäller både när skogsmaskinen kör virket ut till vägen över annans mark och det gäller själva skogsvägen som ofta går över många olika fastigheter.

TEXT: ANDERS HJORTMAN OCH RASMUS TUNIS

För att reda ut begreppen kring vägrätt och servitut för virkeslagring tog jag kontakt med en sakkunnig på området nämligen lantmätteriingenjör Rasmus Tunis på lantmäteriverket.

Först skall vi reda ut definitionerna. När en fastighet via en lantmäteriförrättning får rätt att nyttja en del av en annan fastighet på något sätt bildas det i Fastighetsdataregistret en nyttjanderättsheten. Det är en laglig rätt som är knuten till fastigheten och är oberoende av vem som äger fastigheten. Gäller det att bygga en väg över en annan fastighet eller att helt enkelt köra över en annan fastighet benämns rättigheten som vägrätt i lagen. Begreppet servitut används i lagen för olika andra rättigheter som kan komma i fråga som exempelvis att gräva ner ledningar, båtplatser, brunnar, och så vidare. I dagligt tal används begreppet servitut även om rätten att köra över en annan fastighet.

Hur en vägrätt bildas

Vid varje lantmäteriförrättning, när en fastighet skall styckas eller klyvas,

funderar lantmätteriingenjören på hur tillgängligheten skall ordnas till fastigheterna. I det sammanhanget är det viktigt att markägaren själv är aktiv. Hen vet bäst hur terrängen ser ut och vilken utrustning som skall användas. Vägrätten behöver inte gå spikrakt längs en rå utan man kan ha gått upp ett spår med GPS där det är möjligt/lämpligt att köra och som sedan ingenjören ritar in på fastighetsregisterkartan. I förrättningen definieras också hur bred vägrätten är.

Enligt SVF:s erfarenhet bör en körväg för skogsmaskin vara åtminstone 4 meter men gärna 5 meter. Skall en väg till en tomt byggas behövs beroende på terräng 5–10 meter. För en skogsbilväg behövs 12–14 meter så att eventuella diken och bortgrävda stenar ryms.

En vägrätt kan också bildas eller ändras i en skild lantmäteriförrättning på basen av en anhållan. Avgiften är fastslagen och är beroende av sträcka och hur många som berörs av vägrätten. Kostnaden blir från 820 euro och uppåt. Kostnaden halveras om de som berörs i samband med ansökan om förrättningen bifogar en skriftlig överenskommelse hur de vill ha vägrätten stiftad

eller ändrad. I överenskommelsen skall också nämnas hur man har kommit överens om eventuella ersättningar, anläggningskostnader och underhåll.

Om det inte finns vägrätt?

Det finns en del fastigheter som saknar notering om vägrätt i fastighetsregistret. Det kan bero på att vägrätten helt enkelt inte har registrerats. I de fallen gör man på Lantmäteriverket en sökning i arkiven och registrerar dem i systemet när de hittas. Men om inget hittas blir det att anhålla om lantmäteriförrättning eller komma överens direkt med dem som berörs (se nedan).

Direkt överenskommelse

Fastighetsägare kan direkt göra överenskommelser om vägfrågor och andra saker utan någon officiell inblandning. De kan göras muntligt men naturligtvis är det alltid bättre med skriftlig överenskommelse som är enklare att bevisa och återkalla i minnet när man blir osäker på hur man kom överens. Dessa överenskommelser är bindande endast så länge avtalsparterna eller deras arvingar äger fastigheterna. Så fort fastigheten säljs upphör en sådan överenskommelse och vägrätt behöver grundas i förrättning om problem uppstår.

Här har vi kört i flera generationer

Det finns gamla så kallade hävdvägar som använts genom alla tider. De finns inte alltid noterade som vägrätter i fastighetsregistret och kan naturligtvis bli ett problem när ägoförhållanden eller användning ändras. Om inte om-

ständigheterna ändrats nämnvärt är det mest troligt att det för en gammal hävdväg blir stiftat vägrätt vid en eventuell förrättning. Tidigare fanns det utstyckade, så kallade samfälliga vägar som genom en lag 1977 försvann och den samfälliga vägen delades mellan intilliggande fastigheter. Ifall dessa vägar var ibruktagna 1977 blev det bildat vägrätt enligt dem men icke ibruktagna gav inte automatiskt vägrätt. Lantmäteriverket har ett fortgående arbete med grundförbättring av fastighetsregistret just för att ordna upp områden med saknade eller oklara vägrätter. Finns det ett större område där vägrätter borde ordnas kan man kontakta LMV och fråga om möjligheten att få det gjort inom det projektet. Annars medför det alltid kostnader att stifta vägrätter

Bygga väg på vägrätt

Virket som växer på vägområdet tillhör fastigheten där vägen går. Kostnaden för att avverka och köra ut virket anses vara en anläggningskostnad och betalas av den eller de som bygger vägen. Den som har vägrätt har rätt att gräva och bygga en väg om inget annat finns bestämt kring vägrätten. All byggnation skall rymmas inom vägrätten dvs eventuella diken och stenar och stubbar som grävs ur vägbanan.

I vilket skick skall vägen hållas?

En väg skall hållas i det skick som användningsändamålet kräver. Självklart är ju att den som eventuellt förstör en byggd väg skall återställa den. När en vägdelägare avverkar gammal skog kan det ofta bli ganska stor belastning på vägen. Här måste man då komma

ihåg att delägaren kanske har betalt vägavgift i 40 år utan att egentligen använda vägen så något måste det ändå få märkas att skog avverkas men var gränsen går mellan normalt slitage och sönderkörning kan ju vara ganska svår att definiera.

En basväg in till en avverkning kan bli ganska oframkomlig med annat än med skogsmaskin efter en större avverkning. Är det flera som har rätt att använda vägrätten skall basvägen återställas så att alla kan använda den med den utrustning de har. Den belastade fastigheten har också rätt att använda basvägen. Går däremot körspåren längs den belastade fastighetens rå har ju egentligen den belastade fastighetens ägare inget egentligt behov av att färdas där och ett krav på iordningsställande i det fallet kan vara svårare att motivera.

Det blir upp till den belastande fastighetens ägare och avverkaren att komma överens om vem som bekostar iordningsställandet beroende på hur avverkningskontraktet är skrivet.

Servitut för virkeslagring

Att komma sig till fastigheten är inte enda utmaningen. Är det en skogsfastighet skall det naturligtvis avverkas i något skede. Och virket skall lagras någonstans innan det lastas på lastbilen och transporteras bort. Körs virket ut till en skogsbilväg med 14 meters vägbredd så ryms virket i de flesta fall inom skogsbilvägens vägområde. Men skall virket lossas från skogssidan eller vägområdet är mycket smalt kommer virkeslagringen att behöva tillstånd om fastigheten bredvid vägen inte ägs av den som avverkar.

För att undvika tvister kring detta skulle det vara bra att i samband med att vägrätter stiftas även stifta servitut för virkeslagringen. Det är ju väldigt stor skillnad på virkesmängden mellan en gallring och en slutavverkning men som snitt kan man räkna med att cirka 20 meter längs skogsvägen behövs per ha skog i enhetlig åldersklass som eventuellt avverkas på samma gång.

En slutavverkning kräver mer men då är det troligt att virke transporteras bort varefter avverkningen framskrider. Djupet på lagringsplatsen borde vid lossning från vägen vara 6 meter och vid lossning från skogssidan 10 meter från vägbanans kant. Här kan det vara bra att fråga efter ett utlåtande från skogsvårdsföreningen som kan bedöma storleken utgående från lossningsplats och enskilda avverkningars omfattning.

För att undvika tvister

Vägrågor kan ibland vara kinkiga. Vägrätter är till för att undvika tvister men vägrätter och servitut för virkeslagring är inte endast streck på en karta utan behöver också fungera i praktiken. Som markägare skall du i samband med lantmåteriförrättningar fundera hur du i praktiken kommer att behöva använda eller behöva ta hänsyn till vägrätter och utgående från det framföra dina åsikter på lantmåteriförrättningen.

Skogsägarens överlevnadshandbok

Det är ganska inne med självhushållning, igen. "Förr i väädin" var det inne för att man inte hade så stort val, det var så man levde. Man odlade sin egen mat, födde upp sin egen julskinka, vävde sitt tyg och sydde sina kläder. Man kunde inte ens föreställa sig att det fanns något annat sätt att göra det på. Världen utvecklades, människan fick mera pengar att röra sig med, smaken förfinades. Det blev finare att köpa mat producerad av någon annan, kläder sydda av någon annan. Man ville inte ha det egentillverkade, människan blev för upptagen med att producera pengar för att kunna köpa sig allt det där som man förr hade tillverkat. Det processade och förädlade i stället för det naturliga och genuina.

Men nu, när man kan köpa allt, när man inte har något att sträva efter längre, då börjar man snegla tillbaka, på det ursprungliga, det som är äkta. Var det ändå inte bättre förr? Och utvecklingen är tydlig; allt fler människor eftersträvar det som förr var självklart. Självhushållning, i större eller mindre grad. Det odlas inte längre bara på landet; det odlas i balkonglädor i storstäderna, i pallkragar vid radhustäppan, i köksfönstret, på höghustak. Det som förr var ett måste har blivit något attraktivt. En hemstickad tröja, gärna av garn av ull från ekologiskt uppfödda får – så exklusivt! Närproducerade, obesprutade grönsaker, frukter och bär – vilken oerhörd lyx! De finaste restaurangerna satsar på lokala råvaror, folk efterfrågar det som alltid fanns förr. Superbären från våra skogar och björkarnas sav exporteras till avlägsna hörn i världen där de i det närmaste är hårdvaluta.

Närproducerad mat är inget nytt för mig, ty "päärona" har alltid satts på våren, barndomen har innehållit många krankbitna bärplockningsexkursioner i våra skogar och fammos söta lilla gris åt vi till jul. Men ändå, det närproducerade har väl fått en renässans, kan man säga.

Inspirerad av en föreläsning om skogens produkter för en tid sedan beslöt jag mig för att utöka min (ändå ganska anspråkslösa) självhushållning något. Det finns ju allt möjligt gott i skogen, om man bara vet var man ska leta. Och gratis dessutom. Under våren utvann vi och konsumerade ganska många liter björksav ur den stora gårdsbjörken. Jag har samlat blad; rönn, björk och brännässla, torkat, malt och simsalabin så blev det ett perfekt grönpulver för vinterns smoothies, vars pris

Allt fler människor eftersträvar det som förr var självklart. Självhushållning, i större eller mindre grad.

Skogens produkter är nyttiga både för kroppen och för plånboken.

känner den har gått under, man är ensam kvar, måhända endast i sällskap av människoätande zombier, och man är tvungen att fly, till skogs. Då är det bra att veta hur man ska överleva. Var man hittar drickbart vatten, mat eller i alla fall föda som kan hålla en vid liv, ett gömställe, vapen för att förintia fienden. Ibland brukar jag föreställa mig att jag faktiskt blir tvingad till överlevnad efter en kata-

strof, nästan längta lite i smyg. Vad skulle jag göra? Skulle jag vara den handlingsförlamade klåparen som slukas levande av zombierna, eller, vilket jag vill tro, ledaren som vet precis vad som ska göras, den som klarar sig fast misären är svår?

Man behöver inte bli den mest ultraekologiska självhushållaren på en gång, man kan gott börja i mindre skala. Så några frön, skörda lite granskott, ta en tur på "måsan" och plocka skogens guld. Skogens produkter är nyttiga både för kroppen och plånboken. Det tar sån tid, kanske nån tycker. Jo kanske, men finns det verkligen något vettigare att lägga sin tid på? Att plöja serier på Netflix är roligt, jag vet, men kanske kan man slita sig en liten stund? Gå ut och ta tillvara det som moder Natur erbjuder, det är faktiskt svårslaget.

Välkommen till oss!

TEAM NORR - Skogsvårdsinstruktörer

THOMAS ÅMAN
040 746 3528

Karleby, Nedervetil
(Öja, Skriko och Jolkka)

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

TOM FINNILÄ
050 517 8918

Kronoby, Lepplax

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

MARKUS STENBORG
0400 947 995

Terjärv, Nedervetil

Nedervetil
Murickvägen 5
68410 NEDERVETIL

JOHNNY FAGERHOLM
040 736 4547

Teamledare
Larsmo, Jakobstad,
Pedersöre kby, Sundby,
Karby, Bennäs, Lövö, Forsby

Larsmo
Näsvägen 2 D
68560 EUGMO

TOM LUNDQVIST
0500 161 695

Purmo, Källby, Östensö,
Katternö, Lappfors,
Esse

Källby
Industrigatan 2,
68800 KÄLLBY

JOAKIM HOLMQVIST
0400 180 581

Nykarleby (Socklot,
Kyrkoby-Forsby, Markby,
Kovjoki). Pedersöre (Åvist,
Nederpurmo, Edsevö, Källby)

Nykarleby
Sollefteågatan 5
66900 NYKARLEBY

ANDERS RÅSTEDT
0400 260 239

Nykarleby (Harjux, Monå,
Hirvlax, Kantlax, Monäs,
Munsala, Pensala, Jussila,
Vexala och Ytterjeppo)

Nykarleby
Sollefteågatan 5
66900 NYKARLEBY

TEAM MELLAN - Skogsvårdsinstruktörer

HILDING SÖDERGÅRD
0500 560 418

Vörå
(förutom Norra Vörå)

Vörå
Vöråvägen 12
66600 VÖRÅ

GUY DJUPSJÖBACKA
050 553 1232

Oravais, Maxmo,
Norra Vörå

Vörå
Vöråvägen 12
66600 VÖRÅ

MATS LINNÉN
050 544 2703

Teamledare
Kvevlax, Petsmo, Hankmo,
Vassor, Voitby, Miekka, Stavers-
by, Karkmo, Höstves, Runsor,
Kråklund, Helsingby, Tölby,
Vikby, Pundars, Solf, Munsmo

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

MATIAS STORM
0500 272 910

Toby, Veikars, Martois,
Koskö, Karperö, Singsby,
Jungsund, Iskmo, Köklot,
Replot, Vallgrund, Björkö,
Gerby, Västervik

Vasa
Företagaregatan 13
65380 VASA

THOMAS JÄFS
050 526 2152

Yttermalax, Övermalax,
Sundom

Malax
Köpingsvägen 14
66100 MALAX

JOHAN SVEDSTRÖM
040 503 8321

Petalax, Bergö, Norra
Pörtom

Malax
Köpingsvägen 14
66100 MALAX

TEAM SYD - Skogsvårdsinstruktörer

JOHAN NYNÄS
0500 167 489

Korsnäs, Töjby, Träskböle

Korsnäs
Silverbergsvägen 23
66200 KORSNÄS

MARKUS SEPPI
040 143 8516

Yttermark, Bäckby, Näsby,
Kalax, Tjälax, Nämpnäs,
Norrnäs, Rangsbby

Närpes
Nybrovägen 13
64200 NÄRPES

MIKAEL FRANZÉN
0500 628 702

Pörtom, Övermark

Närpes
Nybrovägen 13
64200 NÄRPES

KJELL HULDÉN
0400 669 245

Teamledare
Finby, Böle, Pjälax, Kaskö,
Tjock, Åback, Lälby, Norra
Lappfjärd

Närpes
Nybrovägen 13
64200 NÄRPES

Lappfjärd
Lappfjärdsvägen 729
64300 LAPPFJÄRD

VICTOR ÅSTRAND
040 544 1449

Södra Lappfjärd,
Dagsmark, Sideby,
Ömossa, Skaftung,
Härkmeri, Uttermossa

Lappfjärd
Lappfjärdsvägen 729
64300 LAPPFJÄRD

e-post: fornamn.efternamn@svf.fi | hemsida: www.skogsvardsforeningen.fi

DRIVNINGSTJÄNST		SKOGSVÅRDSFÖRMAN			PROJEKT
					
DANIEL JANSSON 040 507 4664 Karleby-Nykarleby	DAN KULLMAN 050 591 0383 Vörå-Malax	JESSICA GRANKULL 040-197 7100 Korsnäs-Sideby	ERIK SANDVIK 0500 560 648 Karleby - Sideby	KIM BACK 050-403 9401 Malax	
Källby Industrigatan 2, 68800 KÅLLBY	Vörå Vöråvägen 12 66600 VÖRÅ	Lappfjärd Lappfjärdsvägen 729 64300 LAPPFJÄRD	Källby Industrigatan 2 68800 KÅLLBY	Malax Köpingsvägen 14 66100 MALAX	

VÄGAR, DIKEN & GÖDSLING			
			
KRISTIAN GÄDDNÄS 040 660 2042 Karleby-Nykarleby	DAN KULLMAN 050 591 0383 Vörå	JOHN BERG 0400 561 343 Korsholm-Pörtom	JAMI PIRTTIMÄKI 040 660 2440 Korsnäs-Sideby
Källby Industrigatan 2, 68800 KÅLLBY	Vörå Vöråvägen 12 66600 VÖRÅ	Malax Köpingsvägen 14 66100 MALAX	Lappfjärd Lappfjärdsvägen 729 64300 LAPPFJÄRD

LEDNING OCH KANSLI					
					
JAN SLOTTE 050 544 2690 Verksamhetsledare	ANKI SVENN 040 823 2364 Kontorsföreståndare, Fastighetsförmedlare AFM	EIVOR SUNDQVIST 0400 194 901 Kanslist - skogsarbetare och virkesutbetalningar	STINA SABEL 040 670 8595 Kanslist - medlemsärenden	CHARLOTTA FRANTZ 0500 568 804 Fastighetsförmedlare AFM	ANDERS HJORTMAN 040 143 7290 Fältchef
Vasa Företagaregatan 13 65380 VASA	Vasa Företagaregatan 13 65380 VASA	Källby Industrigatan 2, 68800 KÅLLBY	Vasa Företagaregatan 13 65380 VASA	Vasa Företagaregatan 13 65380 VASA	Vasa Företagaregatan 13 65380 VASA

EXPERTTJÄNSTER

Skogsbruksplanering

- uppgörande av skogsbruksplan
- kartor, virkesvolym och avverkningsmöjligheter
- åtgärdsförslag på kort och lång sikt
- Silvanetti, skogsägarens tjänst på nätet

Värdering av skogsfastigheter

- värdering av och utlåtanden om skogsfastigheter
- granskning av och utlåtanden om skogsskador
- intyg och utlåtanden

Fastighetsförmedling, Ab Skogsfastigheter AFM

- förmedling av skogsfastigheter
- värdering
- uppgörande av överlåtelsehandlingar
- beskattningsberäkningar
- arvskiften

Skogsbeskattning

- skogsskattedeklaration
- mervärdesskattedeklaration
- skattefrågor i anknytning till virkeshandel
- andra skattefrågor

Rådgivning och utbildning

- utbildning och information i kursform
- personlig rådgivning

SKOGSVÅRDSTJÄNSTER

Skogsförnyelse

- planering, förverkligande och övervakning
- röjning, markberedning och gräsbekämpning
- val och anskaffning av odlingsmaterial
- sådd och plantering
- efterarbete

Vård av plant- och ungskog

- planering, förverkligande och övervakning
- granskning och rapportering

Vägar och diken

- planering och förverkligande

Förmedling av plantor, frön, bekämpningsmedel och dyligt

- kartläggning av behov
- förmedling av material

Gödsling

- planering och förverkligande
- arbetsredskap
- ansvar för förverkligandet

VIRKESHANDELSTJÄNSTER

Virkesförsäljningsplan

- utredning av avverknings- och försäljningsobjekt samt avgränsning i terrängen
- utredning av marknadsläget
- uppgörande av virkesförsäljningsplan
- uppgörande av anmälan om användning av skog
- uppskattning av virkesvolym och -priser
- definiering av, och kostnadsberäkningar för, efterarbete
- beaktande av mångbruk och nyckelbiotoper

Virkesaffär med fullmakt

- offertbegäran och jämförelse av offerter med beaktande av aptering och specialvirke
- uppdaterad prisuppföljning och prissättning av avverkningsobjekt
- granskning och uppföljning av affärsvillkor
- övervakning av virkesdrivning samt mätning
- överlåtelse av virke, underskrift av mätintyg

Drivningstjänst

- planering, övervakning och förverkligande vid virkesdrivning

GENERATIONS- VÄXLING INOM SKOGSBRUK

- Generationsväxling – ett begrepp som kan te sig luddigt, som låter krångligt och som något man helst inte vill fundera på.
- Som skogsägare är det dock bra att vara medveten om olika alternativ för att kunna planera för skogens fortsatta skötsel.
- I en artikelserie i Skogsägaren kommer vi att försöka förklara och visa hurdana möjligheter som finns för att föra över sin skog till kommande generationer.

TEXT: CHARLOTTA FRANTZ OCH ANDERS HJORTMAN

Skog som gåva

I vår serie om generationsväxling av skog har vi nu kommit till gåvan som överlåtelseform. En ren gåva ges helt utan krav på motprestation. Om en del av överlåtelsen är köp och en del gåva är det fråga om gåvoartat köp, som har behandlats i Skogsägaren 2/2021.

Varför gåva?

Genom att ge gåva kan man planera överförandet av skogsegendomen och portionera ut det över en längre tid. Gåvogivaren kan avgöra vem som ska ta över skogsinnehavet och genom att sprida ut gåvorna blir skattekonsekvenserna inte heller så betungande på en och samma gång. Vid en gåva är det även till exempel möjligt att utesluta giftorätt för gåvotagarens make, vilket inte är möjligt vid en försäljning. En gåvogivare kan även själv behålla besittningsrätt till gåvoobjektet eller förbehålla besittningsrätten åt någon annan än gåvotagaren, vilket minskar på gåvoskatten.

Gåvoskatt

En gåva beskattas med gåvoskatt enligt två klasser beroende på släktskap. Till skatteklass I, som medför längre skatt, räknas gåvogivarens make, barn, adoptivbarn, barnbarn, föräldrar, mor- och farföräldrar, styvföräldrar, makens barn eller barnbarn. Skatteklass II omfattar gåvogivarens övriga släktingar och utomstående.

EXEMPEL:

◦ En person ger åt sitt barn ett skogsskifte vars gängse värde är 20 000 euro. Barnet tillhör skatteklass I och betalar då 1 300 euro i gåvoskatt. Om gåvogivaren däremot ger motsvarande egendom till sitt syskon, som tillhör skatteklass II, blir gåvoskatten 2 950 euro.

Gränsen för skattskyldighet går nu vid 5 000 euro, vilket innebär att gåvor till ett värde av 5 000 euro eller mer beskattas. Värdet på gåvor som getts inom loppet av tre år räknas ihop. Det skattefria beloppet om 5 000 euro räknas per gåva, vilket innebär att det är skattemässigt lönsamt om det är flera gåvogivare respektive mottagare. Om bägge föräldrarna äger en skogsfastighet som ges åt ett barn, får barnet 5 000 euro skattefritt av vardera föräldern. Om gåvan likaså ges både till ett barn och dennes make, får de varsin skattefri andel.

En gåvotagare bör behålla egendomen hen fått minst ett år från mottagandet för att undvika negativa skattekonsekvenser. Om gåvomottagaren säljer egendomen vidare inom ett år från mottagandet, används den gamla ägarens anskaffningsutgift vid fastställande av överlåtelsevinst, och inte det värde som fastställts vid gåvobeskattningen.

EXEMPEL:

◦ En förälder har ärvit ett skogsskifte för länge sedan, värdet enligt arvsbeskattningen är 10 000 euro. Föräldern ger skogen i gåva åt barnet, gåvobeskattningsvärde är 50 000 euro. Barnet säljer skogen vidare inom ett år från mottagandet för 60 000 euro. Som anskaffningsutgift används då 10 000 euro, varmed beskattningsbar vinst blir 50 000. Om barnet säljer skogen först mer än ett år efter mottagandet, används gåvobeskattningsvärdet 50 000 euro som anskaffningsutgift. Beskattningsbar vinst blir då bara 10 000 euro.

Sedan några år tillbaka finns vissa gåvoskattelättnadsregler, men dessa får endast betydelse vid mer omfattande gåvor. Som nedre gräns för att lättnaden ska komma i fråga krävs att skogen har en beräknad avkastning under tio års tid på minst 30 000 euro, vilket i praktiken innebär att i Österbotten ska gåvan omfatta kring 50 hektar, i skärgården till och med uppemot 100 hektar. Gåvoskattelättnaden innebär att en viss del av gåvoskatten kan avdras under de följande femton åren från inkomster från virkesförsäljning.

Gåva och arvsbeskattning

Tanken med att ge en gåva är många

FOTO: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

gångar att den ska vara slutlig, beskattad och klar. En gåva som ges till en bröstarvinge betraktas i lagens mening emellertid som förskott på arv, om arvlåtaren inte har bestämt något annat. En gåvogivare bör därför i gåvbrevet ange om gåvan ska betraktas som förskott på arv eller inte. Om en gåva utgör förskott på arv avräknas värdet på gåvan från mottagarens arvslott.

Det finns också en tidsaspekt; om en gåvogivare dör inom loppet av tre år från givandet av gåvan, beaktas gåvan i arvsbeskattningen, även om det förordnats att gåvan inte ska utgöra förskott på arv. Värdet av gåvan läggs då till värdet av kvarlåtenskapen, som ligger till grund för arvsbeskattningen. Dock ska redan betald gåvoskatt avräknas från arvsskatten.

Innehållen besittningsrätt

Genom att innehålla besittningsrätten till gåvoegendomen kan gåvoskatten minskas. Ägandet av skogen överflyttas till den nya ägaren med ett gåvbrev, i vilket gåvogivaren behåller besittningsrätten till skogen eller förbehåller den åt någon annan än

gåvotagaren. Exempelvis kan en gåvogivare ge äganderätten till skogen åt sitt barnbarn, medan barnet får besittningsrätten under en bestämd tid, till exempel tills barnbarnet uppnår myndig ålder. Besittningsrätten kan förbehållas på livstid eller vara tidsbegränsad. Minskningen av gåvoskatten är beroende av givarens ålder, varför arrangemanget för bäst lönsamhet ska användas i gåvogivarens förhållandevis unga år.

Innehållen besittningsrätt medför lägre gåvoskatt, men arrangemanget medför även risker. Om innehavaren av besittningsrätten skulle förlora sin rättshandlingsförmåga till exempel på grund av sjukdom eller ålder, måste intressebevakare förordnas och skötseln av skogen göras genom denne. För att minska risken för att skogen lämnar oskött på grund av nedsatt handlingsförmåga rekommenderas att besittningsrättens innehavare behåller besittningsrätten till en viss ålder (ett visst antal år) i stället för livstid.

Besittningsrätt innebär rätt till användning av egendomen, rätt till åtnjutande av årlig avkastning och rätt att vägra försäljning av egendomen.

Artikelserie om generationsväxling

I kommande nummer av Skogsägaren kommer följande alternativ att behandlas grundligare:

4/2021: Överlåtelse genom arv och arvskifte. Efterlevande makens rätt, avvittring. Dödsbo som ägare, beskattningssammanslutning.

Efter artikeln om försäljning av skog inom familjen i förra numret inkom följande fråga:

Gäller skattelättnadsreglerna även vid försäljning till syskonbarn?

SVAR: Nej, det gör de inte. I inkomstskattelagen räknas uttömmande upp förutsättningarna för skattefrihet. För att lättnadsreglerna ska komma i fråga måste köparen vara säljarens barn, bröstarvinge till barnet, syskon eller halvsyskon, antingen ensam eller tillsammans med sin make. Vid försäljning till syskonbarn gäller inte lättnadsreglerna.

Innehavaren av besittningsrätten får dock inte med sin verksamhet nedsätta värdet av egendomen, exempelvis genom att avverka mer än vad som är motiverat. Besittningsrättsinnehavaren får inkomsterna från virkesförsäljning samt betalar skogsskötselkostnader och skatter, men kan däremot inte använda skogsavdraget. Ägaren av skogen får inte dra av sina egna utgifter i skogsbeskattningen och har ingen skattefrihet vid leveransarbete.

I det fall att besittningsrättens innehavare vill avsluta sitt engagemang i skogen kan hen ge besittningsrätten som gåva. För att klargöra saken kan man skriva en överenskommelse men officiellt avslutas besittningsrätten genom att fastighetens ägare deklarerar att hen fått återstående besittningsrätt som gåva, i normal gåvoskattedeklaration. Beskattaren räknar fram värdet på återstående besittningsrätt och ägaren får eventuellt gåvoskatt att betala.

Flera gåvomottagare – en framtida utmaning

När man funderar på gåvogivande kommer man alltid till en rättvisefråga. Ett enkelt svar på den är ju att man ger skogen vidare till barnen eller barnbarnen som gemensam gåva. Det blir många gåvor och låg skatt. Men skogen skall förvaltas och i det ingår

att beslut skall fattas. Är det många ägare skall alla vara överens för att kunna fatta beslut om skogsvårdsåtgärder eller avverkningar. Är det tre unga gåvomottagare kan det i framtiden bli sex personer som i praktiken ska komma överens. Skogen kan i värsta fall förbli oskött som följd av att ingen tar ansvar eller att man inte kommer överens. Med tanke på skogens bästa är det ett bättre alternativ att sträva till en ägare per fastighet och beakta rättvisespekten på annat sätt.

Skogsavdraget vid gåva

Det uppstår inte en ny skogsavdragsgrund på basis av en gåva eller ett arv. Om gåvogivaren haft utnyttjad skogsavdragsgrund kan gåvotagaren dock ta över den del av avdragsgrunden som motsvarar den mottagna skogsegendomen.

Har gåvomottagaren tidigare skog och skogsavdragsgrund men inte stora möjligheter att sälja virke kan det löna sig att i stället för att ta emot en virkesrik gåva betala något för skogsfastigheten (gåvoartat köp) och därmed få fastigheten skogsavdragsberättigad. Köpesummans storlek avgör naturligtvis hur stor skogsavdragsgrund som fastigheten bidrar med, men man kan avverka på hela fastigheten och använda den skogsavdragsgrund som man har sedan tidigare när man deklarerar.

Hur ges en gåva?

En gåva av fast egendom, till exempel en skogsfastighet, ges genom ett gåvobrev som ska uppfylla vissa formkrav. I gåvobrevet ska gåvoobjektet specificeras, gåvogivare och gåvotagare ska underteckna det och så ska det bevittnas av ett offentligt köpvittne eller upprättas i Lantmäteriverkets elektroniska överlåtelsejänst. Efter mottagandet av en gåva ska mottagaren lämna in en gåvoskattedeklaration inom tre månader, varefter gåvoskatt fastställs.

Gåvoskatt fastställs utifrån gåvans gängse värde, som för en skogsfastighets del kan fastställas genom en skogsfackmans värdering eller så kan Skattestyrelsens anvisningar om landskapsvisa värden för skogsmark användas.

SKOGSFASTIGHETER TILL SALU

Karleby, Storby

>> Enar 9:92, 4,8 ha

Kronoby, Storby

>> Enar 9:91, 12,1 ha

Anbud senast **24.9.2021**. Tilläggsuppg. Åman 040 746 3528

Nykarleby, Munsala/Vexala

>> Lärka I 4:98, 2,967 ha. **Tomt med äldre hus, skogsmark, byggrätt och åkermark**

>> Lärkskog 3:104, 5,206 ha skogsmark

>> Park 5 2:138, 3,32 ha skogsmark

Anbud senast **1.10.2021**. Tilläggsuppg. Råstedt 0400 260 239

Nykarleby, Vexala

>> del av Skutsund 6:55, ca 9,5 ha.

Anbud senast **8.10.2021**. Tilläggsuppg. Råstedt 0400 260 239

Korsholm, Södra Vallgrund

>> del av Sand 14:14, ca 8,3 ha

>> del av Ekström 6:37, ca 13,9 ha

Anbud senast **1.10.2021**. Tilläggsuppg. Storm 0500 272 910

Malax, Petalax

>> Häggblom 17:46 7,73 ha

Anbud senast **1.10.2021**. Tilläggsuppg. Svedström 040 503 8321

Malax, Petalax

>> Nykärr 16:81 5,75 ha

Anbud senast **8.10.2021**. Tilläggsuppg. Svedström 040 503 8321

Malax, Nyby

>> Severinas 10:23, 2,5 ha

Anbud senast **1.10.2021**. Tilläggsuppg. Svedström 040 503 8321

Korsnäs, Molpe

>> del av Rosendahl 12:56, ca 9,9 ha

Anbud senast **24.9.2021**. Tilläggsuppg. Nynäs 0500 167 489

Korsnäs, Molpe

>> del av Stendal 11:11, ca 5,2 ha.

Anbud senast **15.10.2021**. Tilläggsuppg. Nynäs 0500 167 489

Korsnäs, Korsnäs by

>> del av Stenkulla 36:3, ca 0,8 ha

Anbud senast **15.10.2021**. Tilläggsuppg. Nynäs 0500 167 489

Närpes, Övermark

>> Sjävall 2:134, 2,295 ha

Anbud senast **8.10.2021**. Tilläggsuppg. Franzén 0500 628 702

Närpes, Väster-Yttermark

>> del av Norrgård 10:52, ca 22,3 ha

Anbud senast **8.10.2021**. Tilläggsuppg. Seppi 040 143 8516

Närpes, Töjby

>> del av Martens 8:167, ca 63,5 ha

>> Holläng 15:5, 5,03 ha

Anbud senast **1.10.2021**. Tilläggsuppg. Nynäs 0500 167 489

Närpes, Nämpnäs

>> Vidudden 3:245, 4,51 ha

Anbud senast **8.10.2021**. Tilläggsuppg. Seppi 040 143 8516

Närpes, Finby

>> Stenfors 17:72, totalt 5,123 ha

Tomtmark med 2 byggplatser, åker- och skogsmark

Anbud senast **1.10.2021**. Tilläggsuppg. Huldén 0400 669 245

Kristinestad, Sideby

>> Mörtskogen 15:19, 19,05 ha

Anbud senast **24.9.2021**. Tilläggsuppg. Åstrand 040 544 1449

Anbud inlämnas elektroniskt eller sänds till Ab Skogsfastigheter AFM, PB 186, 65101 VASA. Anbud ges som fast eurobelopp. Säljarna förbehåller sig rätten att godkänna eller förkasta givna anbud. Värderingar och ytterligare information på: www.skogsfastigheter.fi e-post: skogsfastigheter@svf.fi

Ab Skogsfastigheter
AFM

0500 568 804 • 040 823 2364

Skogsägarna
ÖSTERBOTTEN

Skogsägarna
ÖSTERBOTTEN

Ha en skön höst!

Så fungerar infraprojekten vid blivande vindkraftparker

Skogsvårdsföreningen Österbotten har de senaste åren erbjudits uppdrag att sköta avverkningar vid vindkraftområden. Verksamhetsledaren Jan Slotte berättar hur dessa infraprojekt verkställs i praktiken.

TEXT: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Beställning till skogsvårdsföreningen om avverkning vid blivande vindkraftsområden föregås av avtalsuppgörande mellan vindkraftsbolag och skogsägare.

Därefter är det byggherren som anlitar skogsvårdsföreningen, som då får i uppdrag att röja, avverka och sköta virkesdrivningen vid områden för vindkraftsetableringar.

Efter att skogsvårdsföreningen kommit överens om prissättning med byggherren skickar föreningen ut ett informationsbrev till alla skogsägare som berörs av det aktuella projektet. Byggherren står för kostnaden för avverkning, röjning och drivning så den delen belastar inte skogsägare.

Vad gäller virket i fråga, som tillhör skogsägaren, finns två alternativ. Att delta i skogsvårdsföreningens samförsäljning eller själv ta hand om virket.

De flesta deltar i samförsäljningen och virkesutbetalningen sker senast inom sextio dagar efter mätningen.

– Det kan vara logistiskt utmanande för en enskild skogsägare att på kort tid få virket bortkört. Men den som väljer det alternativa meddelas när avverk-

ningen är utförd och efter det har man oftast två veckor på sig att transportera bort virket från området.

Ifall virket inte är bortkört inom utsatt tid är det byggherren som avgör vad som händer med det.

Tidsmarginalerna är i regel korta från att avverkningen är utförd tills bygget inleds. Ofta står jordbyggnadsfirmorna och väntar på att få börja bygga vägar.

Infobrev till berörda skogsägare

Efter att skogsvårdsföreningen fått uppdraget skickas ett informationsbrev ut till alla berörda skogsägare.

– Vi informerar om tidtabell för projektet, virkespris för dem som deltar i samförsäljningen och uppgifter till föreningens kontaktpersoner för projektet. Vi samlar också in virkesförsäljningsfullmakter.

Jan Slotte fortsätter.

– Det är intensiva och resurskrävande projekt som i regel är över ganska stora områden och som ska utföras på kort tid. Det blir samtidigt vår styrka med vår nära kontakt med skogsägare och sett till organisationens flexibilitet och tillgång på manuella skogsarbetare och entreprenörer. Vi sköter avverkning, utkörning, stubbrytning, riskörning och fjärrtransporter.

Aktuella projekt

De projekt som varit aktuella det senaste året är området Kröpuln vindkraftpark i Nykarleby, Norrskogens vindkraftspark i Närpes, Storbacken vindkraftspark i Oravais, Märkenkall vindkraftspark som gränsar Vasa, Korsholm och Vörå samt Takanebacka vindkraftspark i Malax.

– Samtliga projekt har bjudit på både överraskningar och utmaningar.

– Märkenkall är inne på slutrakan och det är ett område med speciellt krävande terräng. Med hjälp av bra arbetsledning och planering har det gått bra, berömmar Slotte.

Bra struktur inom organisationen

Skogsvårdsföreningen Österbotten utför också andra infraprojekt enligt samma mönster, men deras omfattning är ofta mindre. Det kan gälla områden där vatten- eller el-ledningar ska dras.

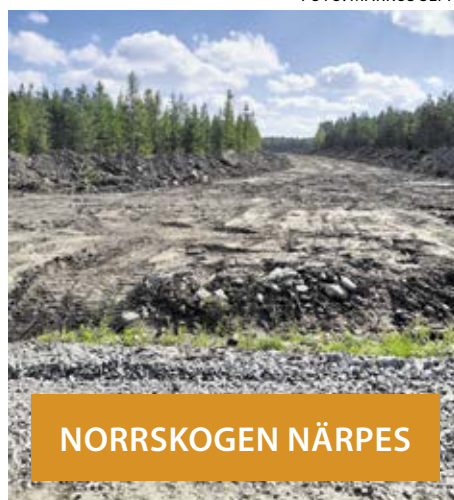
– Man kan säga att vi skapade bra struktur för att utföra dessa projekt när Ömossa vindkraftverk byggdes för några år sedan. Att kunna ta emot projekt med kort varsel, hitta avsättning för virket under alla årstider.

– Vi hoppas att vi utfört tidigare projekt på så sätt att vi också betraktas som en attraktiv samarbetspart i fortsättningen. Den här sortens uppdrag förutspås växa under kommande år. Räkna med oss, avslutar Jan Slotte.

FOTO: DAN KULLMAN OCH MATS LINNSEN

FOTO: MARKUS SEPPI

- Vindkraft är en förnybar energiform.
- Finlands klimat- och energipolitik grundar sig på internationella målsättningar om att öka andelen förnybar energi.
- I slutet av 2020 fanns 821 fungerande vindkraftverk i Finland.
- Sommaren 2021 står vindkraften för tio procent av Finlands elproduktion.

Källa: SLC/Svenska Yle

Dyrare virke ger dyrare hus

Många avvaktar i väntan på en normaliserad nivå

TEXT OCH FOTO:
ANNA SAND/ KUSTMEDIA

Johan Markén och Johnny Penttinen i Vörå färdigställer ett egnehemshus. De driver sedan 1997 företaget Karvat Trä, och de senaste 13 åren har fokus legat helt på att tillverka egna elementhus utgående från kundernas ritningar och önskemål. Under de snart 25 år de verkat i branschen, har de dock aldrig sett sådana inköspriser på råvaran som nu.

Johan och Johnny inledde sitt företagande med att skaffa såg och hyvel, i syfte att främst syssla med förädlingsarbete. Ganska snart övergick de till att bygga huselement, de första åren som underleverantörer åt andra hustillverkare i nejden.

Allt fler väljer nyckeln i hand

– I samband med finanskrisen och den lågkonjunktur som kom 2008 försvann merparten av underleverantörsarbetet och vi övergick då till att enbart bygga egna hus direkt till slutkund, berättar Johan.

– I dag är en stor del av dem nyckel i hand-hus, men vi erbjuder alla varianter – ofta också så kallade skivfärdiga hus, där vi tar hand om allt från grunden fram tills ytorna ska inredas, fortsätter han.

Enligt behov samarbetar de med elektriker och VVS-entreprenörer, och sysselsätter själva idag fyra till fem personer på heltid. Det huvudsakliga verksamhetsområdet utgörs av Vörå, Nykarleby och Korsholm.

Med facit i hand

Konceptet med skivfärdiga hus har fungerat bra och är tacksamt även för kunden när prisjämförelser ska göras.

– De senaste åren har inköspriserna på virket varit väldigt stabila och det har varit enkelt att räkna offerter. I januari började prisstegringen märkas och när stomvirket först steg med 10–15 procent tyckte man det var mycket. Hade vi då vetat var det skulle sluta, hade vi köpt in betydligt större virkeslager än vad vi gjorde, konstaterar Johan och Johnny.

Det är främst det grövre stomvirket som skjutit i höjden, men även takstolar och ytterväggspanelen är idag betydligt dyrare än för ett år sedan.

– Stomvirket är två till tre gånger så dyrt idag – det har stigit från 3 euro/löpmeter till cirka 7 euro/löpmeter, tillägger Johnny.

Svårare räkna offerter

Just nu är det inte heller en självklarhet att man får det man beställer – efterfrågan är större än tillgången på en del av byggmaterialet.

Johan Markén och Johnny Penttinen driver Karvat Trä sedan 24 år tillbaka. De bygger elementhus och nyckeln i hand-lösningar utgående från kundernas egna ritningar och önskemål. De upplever det idag som betydligt svårare att räkna offerter på grund av de stora prisvariationer som förekommit på byggmaterial under det senaste året.

Johan och Johnny har köpt in ett buffertlager med byggmaterial – också då det gäller andra material än trä.

– Hade man vetat vad som väntade när prisökningen bara var 10–15 procent i början, hade man förstås köpt in mer, konstaterar de med facit i hand. Foto: Privat

– Av den här orsaken har vi köpt in buffertlager av takplåt och annat, som inte ens tillverkats eller som vi sålt ännu, berättar Johan.

Utvecklingen avspeglar sig oundvikligen också på offerterna, som blivit betydligt svårare att räkna eftersom priserna nu kan variera från dag till dag.

– Att räkna på ett hus som ska byggas om ett halvår är oerhört svårt, och idag är vi nästan tvungna att begära byggbeslut av kunden inom en vecka. På de projekt vi nu arbetar med är det förstås vi själva som tar smällen, eftersom de offerterna är räknade på "gamla" priser, konstaterar Johnny.

Många avvaktar

Ett normalstort, skivfärdigt hus har uppskattningsvis blivit 20 000 till 30 000 euro dyrare att tillverka det senaste året, vilket gör att många som nu tänkt bygga väljer att avvakta.

– Jag har svårt att tro att virkespriserna ska stanna kvar på den här nivån. Troligen kommer de att sjunka igen, men till vilken nivå vet förstås ingen, säger Johan. Många har ju genomfört sina pandemiprojekt nu – terrasserna är byggda – och nu vill folk börja resa igen.

Stockpriset inte på motsvarande nivå

Som skogsägare är han väl medveten om att priserna som primärproducenten får inte alls stigit i samma grad.

– Jag har själv gjort en slutavverkning nu på sensommaren, på omkring sju hektar, och när man jämför den procentuella ökningen på stockpriset jämfört med den på sågvirke, kan man lätt konstatera att de finländska sågverken åtminstone måste göra ett bra resultat. Det är inte skogsägarna som få mellanskillnaden, även om stockpriset varit bättre än tidigare.

Jan Slotte, verksamhetsledare på Skogsvårdsföreningen Österbotten, kan bara instämma i detta.

– Sågvarubranschen har det senaste halvåret fått uppleva ett aldrig tidigare skådat uppsving. Till viss del syns det i stockpriset, men sågverken kommer att göra ett oerhört bra resultat. Det är uppenbart att priset på råvaran och slutprodukten inte går hand i hand, konstaterar Slotte.

Sågverken ser stabilitet

De signaler man hittills fått från sågindustrin är dessutom att de inte ännu ser några "svarta moln" på sin himmel och att prisnivån kommer att hållas relativt stabil åtminstone under en överskådlig framtid.

– De stora priskasten man kan se i Nordamerika påverkar oss egentligen inte speciellt mycket, eftersom Finlands export dit är relativt liten. Dagens klimatsdiskussioner förespråkar dessutom träbyggande i allt högre grad, vilket antyder att efterfrågan kommer att vara hög i landet. Men hur prisbildningen ser ut om några år ska vi inte sia om, avslutar Jan.

Dan Krus med hunden Taco.

Målet är bra skött skog med tillväxt och avkastning

Dan Krus, tjugosex år ung, har sedan sjutton års ålder varit skogsägare, främst i hembyn Koskö i Korsholm. Medvetna val och med målsättning att sköta sin skog för bästa möjliga tillväxt och avkastning i framtiden.

 TEXT OCH FOTOI: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

Dan Krus sambor med Kajsa och ett par hundar i sina morföräldrars hus i Smedsby. Morfar överlät två skogsskiften åt Dan.

– Jag var kanske sjutton då, funderar Dan. Men redan i tonåren började jag vara med pappa i skogen och arbeta. Då morfar såg mitt intresse beslöt han sig för att överlåta två skiften så att jag skulle ha egen skog att förvalta. Det gjorde att mitt intresse växte ännu mera.

Dan blev elmontör efter högstadiet, var i armén och fick sedan arbete på företaget Revisol, som är verksamma bland annat vid Stormossen. Dan är grävmaskinsförare och producerar träflis av returträ. Ett arbete han trivs bra med.

På fritiden blir det mycket jakt och skogsarbete. Jaktkortet tog han vid tolv, tretton års ålder. Idag deltar han

i jakten på älg, hjort, rådjur, änder, duvor, räknar han upp som exempel. Under köksbordet där vi sitter ligger nytillskottet till hund, Taco, och har det bra. Han är ännu valp men tränas till att jaga hjort.

Lärt mig efterhand

Vi återgår till skogen. Pappa Bjarne Krus var den som tog med sig Dan och lärde honom det praktiska skogsarbetet. Det passade Dan och han började lära sig mera på egen hand.

– Jag har lärt mig efterhand och började med att läsa mycket på internet om hur man ska tänka för att uppnå bästa möjliga resultat och optimal tillväxt. Jag ville också lära mig också om den mera administrativa delen som ekonomisk planering.

– Jag planerar och funderar mycket, ler han. Ibland när jag är ut och jagar går jag över skiften och funderar vad som behöver göras och när. Det är intressant.

Dan bjuder på kaffe och äppelpaj. Han berättar att han köpt några skiften.

– Det har varit mitt sätt att investera pengar jag sparat, säger han anspråkslöst.

– Mest i Koskö och bestånd i varierande ålder och skick. Det totala innehavet idag är omkring 25 hektar.

– Målet är att investera ytterligare och sköta skogen så att jag på sikt kan få bästa möjliga avkastning för min insats, få ekonomi i projekten.

Han tillägger att skogsvårdsförbundets områdesansvarige Mats Linnsén varit till hjälp vid bland annat värdering av skog.

– Priset blir ju rätt och rättvist när föreningen värderar, resonerar Dan.

Krus följer med vad som rörs på marknaden, både via Skogsfastigheter AFM och privat utbud.

– Jag ser till bestånd, tillgänglighet, terräng och när skiftet är gallringsbart. Ett plus är om det finns björk som kan göras till ved att sälja.

Han ångrar ingen skogsaffär.

– Däremot kan jag ångra att jag bjudit för lite och därmed förlorat budgivningen. Bara under mina aktiva år har priset för skog stigit. Så i efterhand kan jag "harmas" över att jag inte bjöd mera.

Följer virkesmarknaden

Han drar till skogs året om. Röjer och gallrar. Kör hem björkmassa som förädlas till ved och säljs i små partier. I bitar om 25 centimeter och 32 centimeter.

– Det finns marknad för brännved, konstaterar han. Och är ett sätt att nischa sig. Jag funderar också på sprängtickor och har gjort ett test med att så tallfrö på en yta som experiment.

– I våras planterade vi ett skifte som är farsans men någon slutavverkning på mina egna skiften har ännu inte varit aktuell.

– Jag planerar och funderar mycket, ler han. Ibland när jag är ut och jagar går jag över skiften och funderar vad som behöver göras och när. Det är intressant.

Han har sparat sommarsemestern till senare i höst. Då blir det att åka till skogs, hans senaste inköp ska röjas och där närmar sig också en första gallring.

Han följer virkesmarknaden, förundras över nuvarande situation då priset på virke i affären dubbleras medan stockpriset inte stigit mera än med tio procent. Ett faktum han tycker skogspolitikern kunde arbeta med till förmån för skogsägare.

Min grej

– Efter att ha suttit fem veckoslut på pass i älgjakten brukar jag tycka om att byta till skogsarbetet. Det är roligt att röra på sig och har man varit i skogen känner man att man gjort något bra, tycker han.

– Det här är min grej. Jag hoppas att jag i framtiden ska delvis kunna leva på skogsbruket. Men men, jag är inte riktigt där än.

Hösten 2021

Älg- och hjortjakten

Licenstilldelningen på älg i Kust-Österbotten har inför höstens jakt minskat med totalt elva procent. Enda området som licenserna lite ökat är i Lappfjärdsnejden medan resten har minskat.

TEXT OCH FOTO: JOHN BERG

LICENSER FÖR ÄLG

Under de närmast föregående höstarna har älgstammen fått ned på en önskad, eller nära till önskad, nivå på de flesta områden i Österbotten. Därför minskar licenstilldelningen.

Det finns tre olika älgförvaltningsområden inom Kust-Österbotten och målsättningen är antingen 3–3,5 eller 3,5–4 älgar per 1000 hektar ska vara kvar efter jakten. Målsättningen är att få ner stammen ytterligare med höstens jakt.

Siffran inom parentes är 2020 års licenser. Då användes 82,5 procent av beviljade licenser:

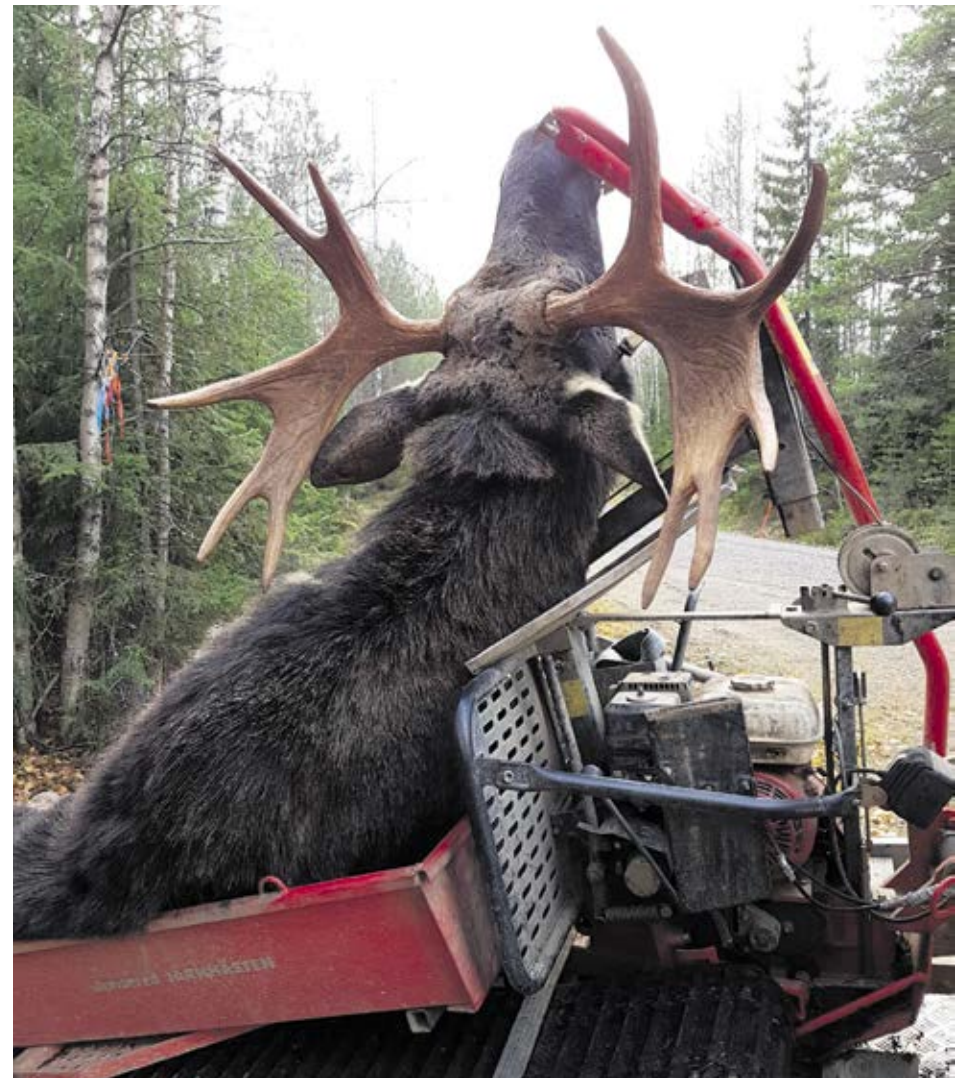
- Karlebynejden (235) 214 licenser
- Pedersörenejden (230) 197 licenser
- Nykarlebynejden (280) 220 licenser
- Vörånejden (289) 239 licenser
- Vasanejden (258) 230 licenser
- Malaxnejden (195) 178 licenser
- Närpesnejden (467) 420 licenser
- Lappfjärdsnejden (281) 287 licenser
- Totalt (2235) 1985 licenser

Med en licens kan skjutas en vuxen eller två kalvar. I bytet bör finnas ett planerat antal tjurar och kor samt kalvar. Fördelningen är lite olika mellan nejdena men grovt kan sägas att av vuxna skall det vara cirka 50 procent tjurar och 50 procent kor. Av totala antalet fällda så borde kalvarnas andel vara cirka 50 procent.

Av beviljade antal licenser är dessutom cirka 20 procent banklicenser som skall/kan användas ifall älgstammen är större än vad Luke uppskattat. Således, ifall älgarnas antal är det som uppskattats före jakten och ifall bankprocenten är 20 procent, är en fällningsprocent på 80 procent mitt i prick. Ifall man då skjuter 90 procent har Luke antingen underskattat stammens storlek eller så minskar man på stammen från den planerade nivån.

LICENSER FÖR HJORT

Hjortlicenserna har i stället ökat på, speciellt i den södra delen. Beror helt

på att antalet hjortar är mycket större där än i norra ändan. Stammen kommer nog att öka norrut också vartefter hjortarna vandrar norrut längs med kusten.

Målsättningen för hjort är att minska på stammen i södra ändan. Siffrorna inom parentes är fjolårets licenser. Då användes 65,7 procent av beviljade licenser. Hjortjakten har, på grund av den tidskrävande älgjakten, hamnat lite vid sidan om. Mestadels utförs den före och efter älgjakten då det till stor del är samma jägare. Att under älgjakt med älghund skjuta hjort "förstör" älgunden så det är bara vid drevjakt man kan skjuta hjort under älgjakten.

Siffran inom parentes är 2020 års licenser.

- Karlbynejden (51) 54 licenser
- Pedersörenejden (66) 83 licenser
- Nykarlebynejden (90) 100 licenser
- Vörånejden (103) 104 licenser
- Vasanejden (273) 291 licenser
- Malaxnejden (124) 157 licenser
- Närpesnejden (307) 417 licenser
- Lappfjärdsnejden (326) 342 licenser
- Totalt (1342) 1548 licenser

ALLMÄNT

Älgjakten börjar 1.9 med vaktjakt på åkrar. Normal jakt från 9.10 och till 15.1 2022. Man får jaga två veckor längre

med hund denna säsong än tidigare.

Hjortjakten börjar också 1.9 med vaktjakt. Normal jakt från 25.9 till 15.2.2022.

Man kan tycka att det vore enkelt och snabbt att delta i älg- och hjortjakten någon helg och som belöning få kött. Verkligheten är att själva jakten är mindre än halva den totala tid som används. Bland förberedelser före ingår skjutträning på skjutbanan, avläggande av älgskjutprov, hundträning för hundägare, förberedelser vid passplatsen såsom slyröjning, tornbyggande och -underhåll samt underhåll av slakthuset. Bara för att nämna några förberedelser.

Efter jakten skall djuren till slakthuset och slaktas. Efter några dagar tas djuren ner, styckas och fördelas mellan jägarna.

Det är den sociala samvaron som för de flesta är drivkraften att delta. Att sitta vid brasan och grilla korv och skämta om ett och annat. Dessutom att vara ute i naturen och förhoppningsvis få höra hunden skällande närma sig passet. Vad kommer hunden med, är det en älg eller hjort, är älglovlig att skjuta, är skjutsektorn säker, kan jag skjuta ett dödande skott, är frågor som passerar i huvudet under de mest spännande sekunderna.

Dessa få sekunder kan man hamna att vänta på flera höstar eller så kan de ske varje jakttag. Allt beror på förberedelser och förstås tur, som kallas för jaktlycka.

William hade tur i Skogsnöten

Skogsnöten är en riksomfattande tävling med skog som tema för elever i högstadiet.

Under våren ordnades tävlingen för fyrtionde gången för över tjugo tusen högstadieelever. Frågorna var varierande och täckte in allt från artkännedom och skogens mångfald till plantskogsvård och avverkning.

Bland deltagarna runt om landet lottades det ut fjorton två veckor långa avlönade sommarpraktikplatser hos de lokala skogsvårdsföreningarna. Syftet med praktiken är att ungdomarna ska få beakta sig med arbete inom skogsbranschen och få se hur skogen sköts i praktiken.

Praktikplatsen vid Skogsvårdsföreningen Österbotten vanns av William Dahlgren från Lappfjärd och som går i Kristinestads högstadium.

I somras arbetade han två veckor vid kontoret i Lappfjärd.

För William Dahlgren, 15 år, från Lappfjärd var varken skog eller skogsvårdsföreningen obekant

när han vann priset. Både pappa Christian och farfar Bo-Göran är aktiva skogsbrukare. William är ofta i skogen, som jägare eller i skogsarbete. Jaktkortet tog han för något år sedan och han hanterar motorsåg och röjsåg.

– Jag tycker om att vara i skogen. Friskluften, skogsarbetet, motionen, att vara i naturen och få se olika djur.

Han minns Skogsnöten-tävlingen.

– Så där mitt emellan svår var den. Handlade om djur och natur. Men det gick bra.

– Vid skogsvårdsföreningen var jag två veckor i somras tillsammans med Victor Åstrand och Jessica Grankull. Det var roligt – synd bara att det var så varmt de där veckorna. Vi var ut och skötte nå virkesmätning, rågångar, var på kontoret och flytta nå maskiner.

William är niondeklassist i år. Han har inte bestämt vad han gör efter högstadiet.

– Men oberoende vad jag gör i framtiden kommer jag att vara skogsägare. Det vet jag.

SAMMANSTÄLLNING: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA
FOTO: PRIVAT

PRAKTIK PÅ SVF

Under sommaren 2021 hade SVF Österbotten tre praktikanter. Erik Sandvik, som nu är anställd samt Mats Holmgård och Patricia Ehnström.

Patricia Enström från Kvevlax var inom Team mellan och vid kontoret i Vasa. Hon studerar till skogsbrukssingenjör vid YH Novia i Raseborg. Från tidigare har hon examen som skogsma-skinsförare.

– Under praktiktiden rörde jag mig mellan Vörå och Malax. Jag utförde planteringsgranskningar och rapportering om dessa till skogsägare, inventerade stormskador och bandade råar. Bland annat.

– Mycket bra praktikplats. Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom skogsvårdsföreningen sen?

– Absolut!

Mats Holmgård från Kronoby utförde praktik inom norra teamet. Efter gymnasiet började han studera skogsvetenskaper vid Helsingfors universitet och han avlägger forstmagister examen om något år.

– Jag är så nöjd med praktiken. Jag har lärt mig mera om branschen och fick delta i det praktiska arbetet. Vi utförde plant- och drivningsgranskningar i området och jag kunde vara till hjälp då ordinarie personal var på semester.

– Praktiktiden sträckte sig från 17 maj till 27 augusti och kontorstiden tillbringade jag på Källby-kontoret.

SAMMANSTÄLLNING: LISBETH BÄCK/KUSTMEDIA

ÅK UT TILL SKOGS!

Jag vill uppmana våra skogsägare att under hösten ta en tur ut till skogs bara för att njuta av våra skogar. Ingen skillnad om det är till den egna skogen eller till någon vandringsled.

Efter att vi som skogsägare under det gångna året hamnat i skamvrån i klimatdebatten kan det vara lämpligt att åka ut till skogs för att få lite perspektiv. I skogen rullar kolets kretslopp allt jämnt på säsong det alltid gjort, även innan kerosin, jetmotorer och dieseldrivna fraktbåtar fanns. Vi glömmer så lätt den världsomspännande nät-handeln och dess ökande fraktrafik. "Onödiga" produkter i plast och konstfiber fraktas än hit än dit. Enklast att skylla på skogsbruket så att vårt "välstånd" kan få fortgå.

Så sätt er på en stubbe i skogen nu under hösten. Håll upp en kopp kaffe i en hemmagjord kåsa av trä i stället för i en kopp av plast och njut. Det ger lite perspektiv på debatten. Bilden är från Kulhanvuori naturstig.

TEXT: DAN KULLMAN

Avverkning av vindfällan på Harvungön och Trutören

Stormen Aila hade gått hårt åt gallringsskogarna på Harvungön och Trutören. Skogsvårdsföreningen gallrade skogarna där för ett par år sedan så de var särskilt utsatta. Under sommaren har vi rätt upp vindfällan på holmarna. På Harvungön hade vi två avverkningsmaskiner och på Trutören en maskin. Sammanlagt högg vi 2500 kubikmeter vindfällan på Trutören. I skrivande stund har vi huggit 10 000 kubikmeter på Harvungön och avverkningarna där fortsätter ännu under september månad. Virket transporterades med präm till Kaskö.

TEXT: DAN KULLMAN

Utjämnad dikesvall

Utjämnad dikesvall längs rensat utfall i Replot. Här är det lätt att köra vid nästa avverkning eller utfallsrensning.
Foto: John Berg

GODA EXEMPEL

Viltåker

Exempel på en lyckad viltåker i Malax.
Foto JB

Södra teamet firade jubilar

På södra teamets månadsmöte avnjöts en tårta värdig en skogsman som fyllt 50. Foto JB

Amatörskogsägarens uppgång och fall

Att det skall vara så svårt att inse att man inte är någon ungdom längre! Aerobisk kondition, alltså att man motionerat sig i uthållighetsform med att förslagsvis löpa, betyder inte att all annan fysisk kondition skulle vara på toppen. Det fick jag konkret erfara inför midsommaren då jag skulle plantera skog och fick komma tillbaka med svansen lite mellan benen.

Jag äger ett litet skogsskifte och nu måste det planteras ny skog på en del.

Som amatörskogsägare tog jag förstas kontakt med skogsvårdsförningens Hilding Södergård som tålmodigt och utan von oben-attityd gav goda råd, besökte skogsskiftet och beräknade behovet av planter – ettåriga, tvååriga och treåriga. Före det hade den del av området, som inte var så stenigt, höglagts som det heter. En grävmaskin hade grävt små gropar med två meters mellanrum och på de små jordhögar skulle plantorna planteras. De beställdes från en lokal plantskola, och arbetet brukar utföras ungefär från mitten av juni till början av juli.

I mitt fall skulle det bli fråga om granplanter också på de mer höglänta ställena eftersom älgarna gärna går åt tallplanter. Trots att tallar lär stå stadigare i nutida stormar än granar. Jag skulle få hyra, lät oss kalla det "röret" som behövdes för att få arbetet utfört, och blev upplyst om att jag hade fem dagars arbete framför mig. En kompis berättade att man hinner med 600 planter per dag, men skogsvårdsförningen var lite modestare, 400 planter.

Nu skulle här jobbas, sparas pengar och jag bli en upplevelse rikare! Det var några decennier sedan jag senast planterade lite skog inom ramen för 4H.

Oddsens var inte på min sida eftersom nyheterna talade om ett exceptionellt rikt mygg- och bromsår, och väderleksrapporterna mässade på om tropisk värme. Eftersom skogsskiftet ligger en bit från skogsbilvägen skulle det bli aktuellt med att gå via en skogsstig, men då vi kom dit hade skiftesgrannen avverkat skog och lämnat mycket av riset på stigen. Visst var jag lite spänd på vad jag hade gett mig in på.

Eftersom jag avskyr mygg valde jag att klä mig i YLE:s Bondbloggen-stickamössa, jacka och långbyxor. Jag smetade myggolja i ansiktet och på oskyddade kroppsdelar,

Bertel "Berra" Lindell.

Hilding Södergård från Skogsvårdsförningen Österbotten.

hellre svettas och dricka mycket. Vilket jag också gjorde då arbetet kom i gång. För den som händelsevis inte vet det så går arbetet till så att plantorna levereras i lådor på några hundra planter, de har varit djupfrysta och tinats upp. Ett ihåligt rör med liksom en näbb i andra ändan skall köras ner i jorden till femton, tjugo centimeter. Sedan fälls plantan ner i röret och därefter trampar man på en pedal som öppnar näbben och plantan åker ner i hålet. Sedan dras röret upp och då man tycker på en vinta sluts röröppningen ånyo ihop till en näbb. Sedan trampar man lite kring plantan och går två meter till nästa ställe.

Så småningom kom arbetet i gång och som med allt annat tar det lite tid att lära sig tekniken. Och det gäller att följa en viss linje så att inget område blir oplanterat eller dubbelt planterat.

Svetten rann, vätska gick åt i massor, myggen och flugorna surrade omkring mig och ibland fick man någon fluga i munnen. Tyvärr hade bromsarna också hunnit dyka upp. Jag blev både stucken och biten hur jag än skyddade mig, och antalet planter jag fick ner i den ställvis hårda lerjorden var inte det önskvärda. Efter första dagen var jag ganska modstulen då jag satte mina genomblöta arbetskläder på tork.

Men andra dagen tog sig både tekniken och farten. Arbetet var inte alls så tokigt, och då jag tittade på mina planterade verk dagen innan smög sig en barnslig stolthet på. En tillfredsställelse över de späda stackarna hade jag planterat!

Jag kunde glädja mig åt de små grodorna som gjorde mig sällskap, skalbaggar, fåglarna och skogsödlorna. Lyckligtvis ingen orm. Och allt blommade runt omkring mig i gult, vitt, rosa, lila, solen sken. Bromsarna, flugorna och myggorna underhöll mig visserligen som vanligt, men jag vande mig vid det eviga surret.

Tyvärr började ändå vissa ödesmätade tecken dyka upp. Jag började få ont i höger knä i den oländiga terrängen. Visst, kroppen var både öm och styv efter arbetet men det var övergående – det här var allvarigare.

Smärtan och värken tilltog och efter några dagar måste jag krypa till korset med mitt ömmande knä och be skogsvårdsförningsfolket ta hand om resten. De skulle skicka ett proffs som utförde arbetet på morgnar och kvällar och höll paus under dagen då det var som hetast. Jag hade i början planterat dagtid tills också jag förlade planterandet till kvällarna.

Så nu har jag fått mig ytterligare en påminnelse om min dödlighet. Kanske bara hälsosamt.

BÄSTA BRÄNSLET FÖR MOTORSÅGEN

Frågan till tidningen SkogsÄgaren löd: Vilket bränsle är bäst för motorsågen? Vilka är för- och nackdelarna med att köpa färdigblandat "miljöbränsle" och att blanda själv ur pumpen? Och vad är det egentligen som skiljer dem åt?

TEXT OCH FOTO: ANNA SAND/ KUSTMEDIA

Vi beger oss till Kone Nygård Maskin i Stenhaga för att reda ut saken kring bästa bränslet för motorsågen, detta med hjälp av försäljare Jonatan Nygård, som berättar att allt fler väljer det färdigblandade "miljöbränslet", som på fackspråk heter alkylatbensin.

– Alkylatbensin finns för både fyrtakts- och tvåtaktsmaskiner. I den färdigblandade varianten för tvåtaktsmaskiner har man helt enkelt adderat helsyntetisk tvåtaktsolja, som gör det enkelt att ta med sig bränslet till skogen, inleder Nygård.

Nygammal upptäckt

Alkylatbensin har funnits på marknaden redan i över 30 år under varumärket Aspen. Aspen är en svensk uppfinning som introducerades 1988 av Roland Almäng, som hade ett förflutet som bränsleexpert på Volvo och även erfarenhet från oljeindustrin. Han tog fasta på den alkyleringsprocess som de facto användes redan under andra världskriget, då man tillverkade flygbränsle genom en speciell process där man tog vara på de ångor som uppstod vid raffinering av råolja. Det här bränslet blev betydligt renare än andra bränslen, och fritt från många av de skadliga kolväten som finns i traditionell bensin.

Skillnaden syns – mindre sot

Alkyleringsprocessen innebär att över-skottsgasen från råoljedestillationen och från krackningsanläggningen slås samman och bildar en alkylatvätska. Ytterligare några komponenter tillsätts för att sedan få det färdiga bränslet – ett bränsle där innehållet av skadliga aromatiska kolväten som bensen och andra polyaromater (PAH) är i stort sett obefintligt. Det innebär i sin tur att av-

gaserna är renare och att hälsoriskerna för användaren minimeras.

Men det finns fler fördelar med alkylatbensin.

– Om man jämför delar i en motor som körts med konventionell bensin och en motor som körts med alkylatbensin, kan man tydligt se skillnaden, berättar Nygård. Motorn som körts med alkylatbensin är mycket renare, med mindre sot och avlagringar. Det syns tydligt redan på tändstiftet, tillägger han.

Mer kraft åt motorn

Renare avgaser och mindre sotavlagringar - men det finns fler fördelar. Motorn får nämligen också mer effekt och kraft av alkylatbränslet.

– Det gäller inte enbart småmaskiner – de som testar alkylatbränsle i moped och fyrhjulingar kan märka samma sak, fortsätter Nygård.

Att tanka alkylatbränsle i fordon är dock inget som gemene man kan syssla med eftersom priset idag är ungefär det dubbla i jämförelse med vanlig bensin.

– Möjligen kan prisskillnaden komma att jämnas ut sig framöver, men just nu skiljer det ungefär hälften i pris. Försäljningen har ändå stadigt ökat av Aspen och andra alkylatbränslen, konstaterar Nygård.

Bättre hållbarhet

Ytterligare en fördel med alkylatbensin är att det tål lång tids lagring.

– Skillnaden här är stor – nästan tio gånger så stor. Vanlig bensin påverkas redan efter några månaders lagring, medan alkylatbensin klarar årtal av lagring utan att försämrats, berättar Nygård.

Han rekommenderar alkylatbensin till alla småmaskiner, och idag finns

FÖRDELAR MED ALKYLATBENSIN

- Renare avgaser = Bättre arbetsmiljö och mindre hälsopåverkan
- Ger mindre sot = Ökad driftssäkerhet och hållbarhet för motorn
- Ger en mer lättstartad motor samt mer kraft och effekt åt motorn
- Längre hållbarhet och lagringstid än vanlig bensin

flera olika alternativ på marknaden.

– De stora motorsågstillverkarna har tagit fram egna, färdigblandade alkylatbränslen som tål en högre värmegrad än Aspen, som är ett mer allmängiltigt alternativ. Den här värmetaligheten är speciellt viktig för just högvarvsmotorer, och då det är varmt utomhus. Alkylatbränsle i sig är ingen garanti för att en motor inte ska värmeskära, men det är ett klart säkrare val, poängterar Nygård.

Låt dig inte luras

Samtidigt höjer han ett varningens finger för olika färdigblandade bränslen, som på etiketten har namnet "småmaskinsbränsle". Det innebär oftast enbart att det är färdigt blandat tvåtaktsbränsle – inte att det är frågan om alkylatbensin. Här gäller det att vara på sin vakt och läsa det finstilta, så att man inte blir lurad, avslutar han.

Jonatan Nygård på Kone Nygård Maskin upplever att allt fler väljer att köpa färdigt blandad alkylatbränsle till sina motorsågar. – Det är enkelt med färdigt blandat bränsle i skogen, det doftar mindre än vanligt tvåtaktsbränsle och ger dessutom mer effekt åt motorn, samtidigt som det bildas mindre sot i den, summerar han fördelarna. Nackdelen är priset, som i princip är det dubbla jämfört med att blanda själv av vanlig bensin.

Kryssa med SkogsÄgaren /2021

Lös Skogsvårdsföreningens kryss, gjort av Jan H. Eriksson. Bland alla som lämnat in den rätta lösningen senast den 31.10.2021, dras en vinnare. Skicka ifyllt kryss till: Skogsvårdsföreningen, PB 186, 65101 VASA.

Vinnare i 2/2021 blev **Kerstin Rosendahl i Korsnäs**. Gratulationer till dig, vinsten har levererats med posten. Krysslösningen finns på hemsidan: www.svf.fi

Namn: _____

Adress: _____

Telefonnummer: _____

												JAGAR VIKTVÅKTARNA	KRON-DELEN	UTÖVAR SÖTE		RYMD-FIGUR	ENER-VERA DE LÄCKER INTE	GJORDES EKAN FÖRE RODD	FAGRA KLAD-DANDE		JUL-TRÄDET STANKEN	
										SAMLAR IHOP PÅ ÅKRARNA												
										HAR INGEN MORALISK STYRKA												
										GNO							ÖVER-MÅN-NISKAN					
										GAMLA STAMMAR AV ÖST-O VÄSTTYP							SORG-LIGHET	DE SITTER UNDER KOPPARNA				
										SKÖNJER							KANSKE EN HOBBY AVTOG	FÖRNYADE MOUSKOURI			PARADIS	EN KÄND TEGNER
										SKÅR										KAJKA I FRID?	EJ ÖVAT SOM VON LYXBIL	ETTAN
WILLIAMS. TENNIS-SPELARE										BORTFÄRD ... THULE												
EN MÅNG-SYSS-LANDE PERSON KAN KALLAS ALLT I ...	UND-SATTE	AUDIO VIDEO MUNKEN I TIBET	UTAN PIGMENT	V	JÆ	FR. BES-TÄMD ARTIKEL SERIE	DRILLAR FORD-MODELL	BRÖD-KRYDDA TYCKER LIKA				HÖGRE VÅSEN AVKOM-LINGAR	STYRDE PÅ FÄRDEN									
					SMÅ PAR-TIKLAR				TUB BLADSAM-LAREN TV HASSE			KORT VECKO-DAG	LAT_DVS PÅ BIS-KOPENS SKALLE									
GÖRA NER OVÄDER?					VÄRLDS-DEL	TOMMYS SYSTER BILFIENDE			BLIR FISKEN IBLAND OKAFFE?			HAN VAR EN KÄND TVIVLARE RIBBA										
GÖR JU COVID TORK-HUSET							VINTER-SLASKET					MUSSLA										
					KARTIGE			FÖR-NÖJDE LETAL DOS				LITA PÅ KATTEN? ANNAN PÄLLE	OSNETT									
SNIPP SNAPP ...RUM					RRYGG-SÄCK TALAR MED GUD		FÅR SEG-RAREN FIXAR TILL	INSTÄNGT		FÖRE-FALLA		INGA SÅNA FÖR THOR-LEIFS	ASA MANGS									
GÅR DET LIKA BRA MED		SPET-ÅLSKA	PRISAD RUSSELL YOGA-STÄLLNING						KURVIG BOKSTAV	ÅR USA EN KANSKE ETTA	NACL	ÖVER 3	LIERA									
						ÅR DÄLIG KLOCKA			NYSLJUD				OMO-DERNT ANNAN SNOK	UTVECKLIN-GSSTAT								
333					MAGASIN ÅR SALL-SYNT ÖRT								VRISTER BAD I BELGIEN	ÅTRÅD								
AN-PASSA						BE-SKÅDA ÅNGLA-STAD				GER ENERGI LYNX		HÖG-TIDLIGA SOM GB	2/3 PRIMAT	KELVIN								
VINBÅR? HYR-KÖPER					TJÄNARE			VÄGMÄRKE						ÅR EN MISS-TÄNKT SAK								
					BESKAF-FENHET			CIRKEL		ÅSTAD-KOMMA				LENA, SKÅDE-SPELARE								

TAJFUN
lunningsvinschar flera modeller

Pris från 2180,00€ med moms.

FARMA

VÖRÅ MASKIN o. TRAKTOR

Rejpellvägen 1, Vörå
06 384 4600
0440 366 675
www.voramaskin.fi

Junkkari och Farma kranar till specialpriser, de flesta modeller i lager.

ÄNNU MER HUSQVARNA

KAMPANJ

Få en värdecheck* att köpa fler Husqvarna-produkter för när du köper en ...

... bensenmotorsåg ur
500-serien

Värdecheck
250 €

543 XP pris från 649€

... bensenröjsåg ur
500-serien, F-modeller

Värdecheck
250 €

545 FR pris från 879€

... bensenmotorsåg ur
400-serien

Värdecheck
150 €

435 Pris från 429€

Skyddskläder!

- * Classic
- * Functional
- * Technical
- * Technical Extreme

Skyddsbyxa Classic

pris från **113€**

Skogsjacka Classic

pris från **69,90€**

KOM IHÅG

HUSQVARNAS
BRUKSSÄKERHET
FÖR DIN MOTORSÅG

Industrivägen 1, Jakobstad
06-789 8570, www.erikssons.fi

T540 i XP/ 540 i XP
Batterimotorsåg med motsvarande
sågeffekt som en
40 kubiks bensenmotorsåg!
Begär offert!

Kvartsgatan 2, Vasa
06-357 7850, www.koneygard.fi

Tegelbruksvägen 7 A, Närpes
06-224 1020, www.soderman.fi

RESULTAT MED VÄRLDSMÄRKET STIHL

M-TRONIC styrsystem på både motor- och röjsågar. Ingen shoke och inga justeringar. Erb. **599 €**
• Volym 42,6 cm³ • 2,3 kW/3,1 hk • 4,5 kg
Med förgasars- och handtagsvärme pris 699€

Magnesiumram, lång serviceintervall, utmärkt vibrationsdämpning och acceleration gör detta till dina drömsågar!

Stihl MS 261 CM Erb. **699 €**
• Volym 50,2 cm³ • 3,0 kW • 4,9 kg
Med förgasars- och handtagsvärme pris 799€

Stihl MS 201 CM Erb. **699 €**
• Volym 35,2 cm³ • 1,8 kW • 3,9 kg
Världens lättaste profssåg

NYHET FÖR SKOGSBRUKET!
STIHL MSA 220 C-B BATTERISÅG
— LIKA EFFEKTIV SOM VANLIG MOTORSÅG
749 €

FRÅGA OFFERT PÅ SÅG MED DUBBLA BATTERIER

De populära Stihl röjsågarna

Stihl FS 260 CE Erb. **699 €**

Stihl FS 410 CEMK Erb. **869 €**

Stihl FS 460 CEMK Erb. **979 €**

Stihl FS 490 CEMK Erb. **1079 €**
Fråga efter erbjudande med X-TREEM sele!

Ultralätta motorsågar

Stihl MS 170 Erb. **199 €**
• Volym 30 cm³ • 4,1 kg

Stihl MS 194C-E Erb. **359 €**
• Volym 30 cm³ • 3,6 kg

Varför pruta på säkerhet eller kvalitet

Nya modeller!
Arbeta säkert och användarvänligt med STIHL skyddsutrustning!
Fråga efter paketpris.

Stihl MS 500i

• Volym 79,2 cm³ • 5 kW • 6,2 kg
VÄRLDENS FÖRSTA MOTORSÅG MED ELEKTRONISK BRÄNSLEINSPRUTNING

1490 Erb. norm. 1749€

STIHL-.404" RMHS MOTO-KEDJOR TILL ERBJ.PRIS

MASKINSERVICE • KONEHUOLTO Tel. 06-318 2950
MARANDER 0500-364 688
Cirkelvägen 15, Vasa • www.marander.fi • marander@maskin.netikka.fi

Din nya skog växer redan hos oss.

Mellanå Plant

Kristinestad • Dagsmark • (06) 229 2211
www.mellanaplant.fi

Välkommen på service till Kronoby och Karleby!

- Filter och reservdelar till de flesta traktorer
- AC-service och reservdelar
- Effekt optimering av alla traktorer
- Diagnostik-utrustning & däckförsäljning
- Förmånliga frontlastare

Jonas 050-548 9751
Juha 040-672 7517
www.bjorkklunds.fi

Jeussbyvägen 39-42
68500 Kronoby
Kaffevägen
67600 Karleby

